

laiškai lietuviams

RUGSĖJIS 1998 SEPTEMBER

KUR SURASTI AUKSO ŠIRDĮ?	253	Juozas Vaišnys SJ
ŽMOGUS DARBĄ PUOŠIA	257	A. Saulaitis SJ
SANTUOKA IR ŠEIMA	261	Rita Maleiškienė
TAVO KRYŽIUS	264	Kostas Paulius
ŠVENTOSIOS DVASIOS TEOLOGIJA	265	Michael A. Fahey SJ
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ DIENŲ KUNIGAS	270	Birutė Širvinskaitė
KAS MYLI, TAM ATLEIDŽIAMA	274	Chiara Lubich
KA MAN REIŠKIA TĖVAI, MOKYKLA, DRAUGAI	275	Daiva Šliaužytė
KAS PADEDA IR KAS KLIUDO	277	Jurgita Abraitytė
KALBA	279	Juozas Vaišnys SJ
KNYGOS	282	Red.
TĖVYNĖJE	283	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	287	Red.
TRUMPAI	288	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas iš Lietuvos vaikų piešiniais.
Viršelio piešinys ir skyrių vinjetės— Ričardo Spitrio.

Lietuviškas raidynas—Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (LETTERS TO LITHUANIANS) (USPS 301-540) is published monthly except bimonthly July/August, for \$20.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Periodicals postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

laiškai lietuviams

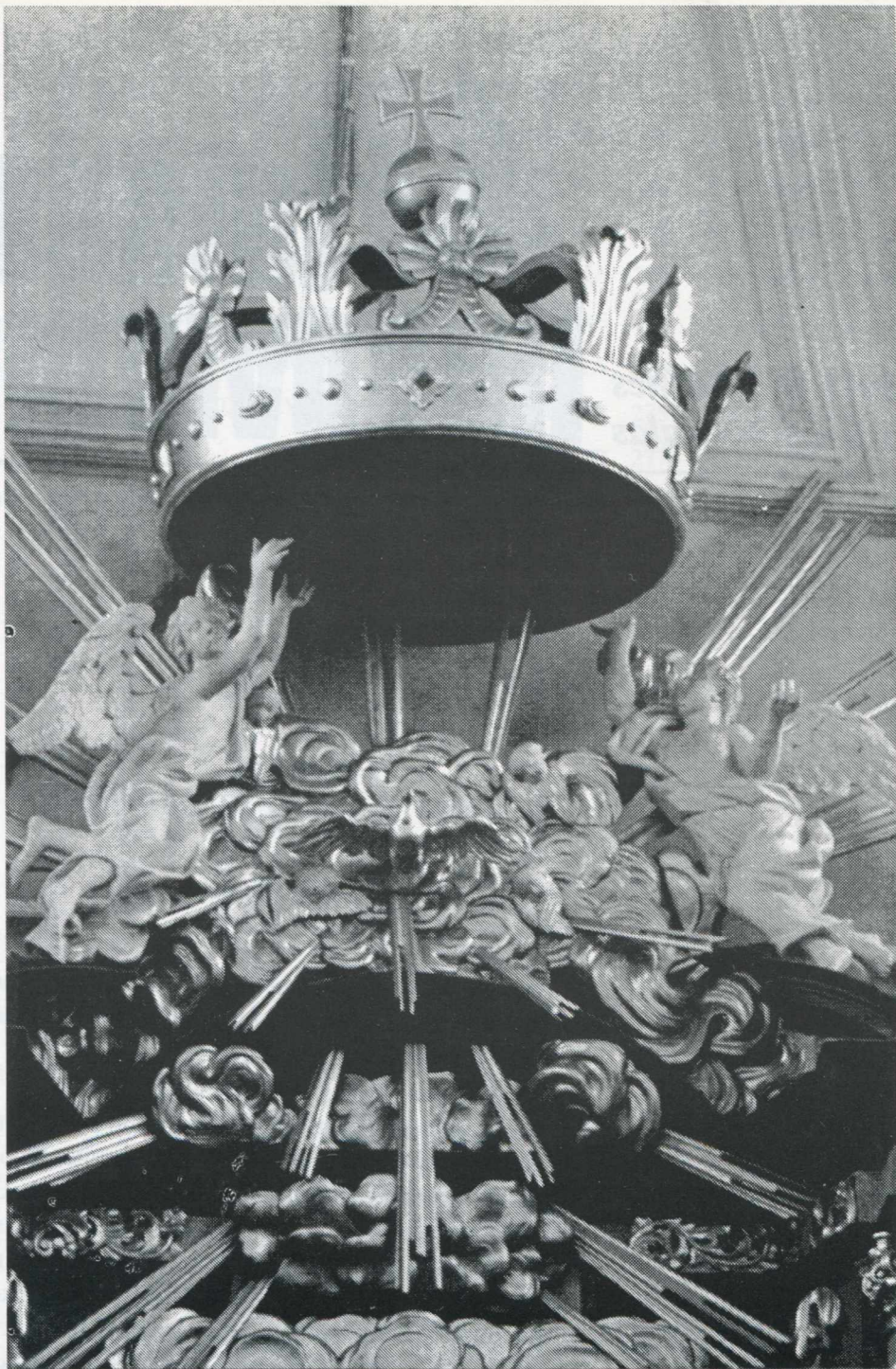
1998 / RUGSĖJIS - SEPTEMBER / VOL. XLIX, NO. 8

Kur surasti aukso širdį?

Juozas Vaišnys SJ

Neseniai teko kalbėti su pašto tarnautoju, kuris džiaugėsi, kad tarnyba pašte jam padėjusi surasti tikrąjį tikėjimą.

– Per mano rankas, – pasakojo paštininkas, – kasdien pereina tūkstančiai laiškų iš įvairių pasaulio kraštų. Štai vieną šių metų popietį sėdžiu prie laiškais apkrauto stalo. Iš antspaudų galėjau matyti, kada ir kur jie buvo išsiųsti. Čia buvo laiškų iš Europos ir Azijos, Amerikos, Afrikos, Australijos, Indijos, Kinijos, Rusijos. Vokai buvo išmarginti įvairių rašysenų adresais, apklijuoti įvairiaspalviais pašto ženklais, užantspauduoti įvairių valstybių antspaudais. Bet kiekviename antspaude buvo tas pats skaičius – 1998. Tiek daug kartų buvau ši skaičių matęs ir pats rašęs, bet dabar jis mane lyg elektros srovė sukrėtė ir privertė pagalvoti, ką tas skaičius reiškia. 1998. Tiek metų praėjo nuo Kristaus gimimo. Ir nuostabu, kad tai pripažįsta ne tik krikščionys, bet ir žydai, mahometonai, stabmeldžiai. Metus nuo Kristaus gimimo skaičiuoja ne tik Jo

Trakų Švč. M. Marijos Apsilankymo bažnyčios centrinio altoriaus detalė – ŠVENTOJI DVASIA.

K. Driskiaus nuotr.

sekėjai, bet ir tie, kurie Jo nenori pripažinti, kurie prieš Jį kovoja, kurie religiją vadina žmonijos opijum. Taip, Kristus yra visos žmonijos centras. Apie Jį, lyg apie ašį, sukasi pasaulio gyvenimas. Kiekvienas žmogus, nori ar nenori, Jį turi pripažinti.

Ši mintis paštininkui atvėrė akis ir parodė kelią į tikrąjį tikėjimą.

Kristus yra lyg šiaurės polius, į kurį, kaip magneto adatėlė, krypta kiekvieno žmogaus širdis. Tik prievarta galima ją kitur nukreipti. Vos tik sutvertas, bet jau Dievo malonę prardęs žmogus suprato, kad vienintelis jo išganymas yra Kristus, paties Dievo žmonijai žadėtas. Žmogus Jo laukė laukė tūkstančius metų, kaip išdžiūvusi žemė gaivinančio ir gyvybę grąžinančio lietaus. “Rasokite dangūs iš aukštybių ir išlykite mums Išganytoją” – buvo mėgstamiausia žmonijos malda.

Po ilgo ilgo laukimo Kristus atėjo. Ir ne tuščiomis rankomis Jis atėjo. Į apmirusį, apsiniaukusį pasaulį atnešė gyvybę ir šviesą. “Aš esu pasaulio šviesa... aš esu gyvenimas”, – taip Jis pats pasiskelbė žmonėms.

Visi Jo laukė, bet ne visi Jį tokiu būdu įsivaizdavo, ne visi tų pačių dovanų iš Jo tikėjosi. Vieni manė, kad Jis bus žemiškas karalius ir įsteigs pasaulinio garso žydų imperiją, kuriai turės pasiduoti visos pasaulio tautos. Kiti tikėjosi, jog Jis padarysias tokių stebuklų, kaip kadaise Dievas tyruose: kad mana ir kepti karveliai žmonėms iš dangaus kris tiesiai į burnas, todėl nereikės nei vargti, nei dirbti, tik linksmintis ir lėbauti. Jie svajojo, kad Nilo ir Jordano upės pradės tekėti pienu ir vynu. Kiti, galbūt savo širdyse stengėsi ugdyti nedrąsą mintį, kad gal Kristus panaikins 10 Dievo įsakymų, ir žmogaus prigimčiai tada nebebus jokių varžtų.

Tik nedaugelis žmonių suprato Kristaus atėjimo tikslą. Juk tik nedidelis būrelis Jį pradžioje sekė ir domėjosi Jo mokslu. Svarbiausias ir pagrindinis Kristaus atėjimo tikslas buvo

žmonijos atpirkimas, grąžinimas jai gimtąja nuodėme prarastų teisių.

Ar būtinai žmonijos išganymui reikėjo, kad pats Dievas ateitų į šį pasaulį ir priimtų žmogišką prigimtį, gimdamas iš žmogaus? Teologai sako, kad taip. Žmonijos negalėjo atpirkti nei Dievas, nei žmogus, bet vien tik žmogumi tapęs Dievas. Nors nuodėmę padaro ribotas žmogus, bet ji yra begalinės blogybės veiksmas. Už begalinį blogį galima atsilyginti tik begaliniu gėriu, todėl tai įvykdyti gali tik Dievas, nes žmogus, būdamas ribotas, negali atlikti jokio begalinės vertės veiksmo. Užtat būtinai reikėjo kad už žmogaus nuodėmę atsilygintų Dievas. Tačiau kiekviena nuodėmė yra kokio nors uždrausto malonumo ieškojimas, todėl už ją atsilyginti reikia priešingu veiksmu – kentėjimu. Bet Dievas kentėti negali, todėl Jis turėjo tapti žmogumi. Štai kokia yra įsikūnijimo paslapties prasmė ir Dievo su žmogumi susijungimo tikslas.

Išganyimo darbas turėjo būti atliktas, ne tik kenčiant, bet ir nupuolusio žmogaus gyvenimą, daugiau panašų į merdėjimą, pakeičiant tikruoju, prasmingu gyvenimu. Kristus yra ne tik Išganytojas, bet ir mūsų gyvenimo Mokytojas, didžiausias visų laikų reformatorius.

Savo programą Jis paskelbė žmonijai pamoksle nuo kalno. Tiems, kurie laukė, kad Mesijas juos padarys turtingais viso pasaulio valdovais ir despotais, Kristus ramiu, bet galingu balsu nuo kalno kalbėjo: “Palaiminti beturčiai savo dvasia, nes jų dangaus karalystė; palaiminti romieji, nes jie paveldės žemę; palaiminti, kurie liūdi, nes jie bus paguosti; palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės, nes jie bus pasotinti; palaiminti nesuteptos širdies, nes jie matys Dievą; palaiminti taikieji, nes juos vadins Dievo vaikais; palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, nes jų dangaus karalystė; palaiminti, kai jums piktžodžiauja ir persekioja jus ir meluodami sako visa pikta prieš jus dėl manęs. Džiaukitės ir linksminkitės, nes jūsų užmokes tis yra gausus danguje” (Mt. 5, 1-12).

Tiems, kurie manė, kad Mesijas juos išlaisvins iš 10 Dievo įsakymų, Kristus kalbėjo: *“Nemanykite, kad aš esu atėjęs panaikinti Įstatymo ar Pranašų. Ne panaikinti aš atėjau, bet įvykdyti”*. Ir čia Kristus paaiškina Naujojo Testamento dvasią, kuri turi būti tobulesnė už Senojo. Jis paskelbia savo mokslą, paremtą meile. “Jūs girdėjote, – sako Kristus, – kad seniesiems buvo pasakyta: neužmuši, o kas užmuštų, bus smerktinas teisme. Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta: nesvetimausi. Aš gi sakau jums: kiekvienas, kurs geidulingu žvilgsniu žiūri į moteriškę, jau svetimavo su ja savo širdyje”. Toliau Kristus aiškina, kad Sename Testamente kartais būdavo leidžiama skirtis, bet Jis pasako, kad kiekvienas, kurs palieka savo moterį ir veda kitą – svetimauja, ir kurs kito paliktą veda – taip pat svetimauja. Toliau Jis liepia nekeršyti ir atleisti savo priešams, paskelbdamas heroišką artimo meilės įstatymą, kuria turi pasižymėti visi Jo sekėjai: “Jūs girdėjote, kad buvo sakyta: mylėsi savo artimą ir nekėsi savo priešo. Aš gi sakau jums: mylėkite savo priešus, gera darykite tiems, kurie jūsų nekenčia, ir melskitės už savo persekiotojus bei šmeižėjus”. Jis priduria, kad ir dangiškasis Tėvas taip elgiasi, leisdamas patekėti saulei arba siųsdamas gaivinantį lietų ir tiems, kurie Jį myli, ir tiems, kurie Jį niekina ir Jo įsakymų neklauso.

Labai smarkiais ir griežtais žodžiais Kristus pasmerkia fariziejų elgesį, kurie save aukština, išivaizduoja kažin kas esą, o kitus niekina, šmeižia ir apkalba. Jis juos vadina angių veisle, veidmainiais, pabaltintais grabais, pilnais puvėsių ir nešvarumo. “Neteiskite ir nebūsité teisiamai”, – primena Jis savo sekėjams ir išmoko kalbėti “Tėve mūsų”, kur yra sakoma: “Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams”. Tai yra Kristaus mokslo esmė, didžioji žmonijos reforma, naujasis meilės įstatymas.

Kristus išmokė žmoniją pažinti gyvenimą ir suprasti, kas yra pasaulis. Savo mokslu Jis

mums priminė, kad pasaulis yra tiltas. Tiltas yra tam, kad pereitum į kitą upės pusę, bet ne tam, kad ant jo statytum namus. Pasaulis mums yra brangus, nes juo mes galime pereiti į tikrą gyvenimą, bet būtų didelė klaida, jei kas nors stengtųsi jame statyti pastovią buveinę ir ieškoti pastovios laimės.

Kristaus atžvilgiu abejingų žmonių nėra: arba Jį pripažįsta savo gyvenimo vadu, arba prieš Jį kovoja. Taip buvo, yra ir bus. Vieni Jo laukė, kiti, vos Jam gimus, norėjo nužudyti. Vieni jam šaukė Osanna, kiti prikalė prie kryžiaus. Ir dabar vieni stengiasi Jo mokslu persunkti savo gyvenimą, kiti Jo kratosi ir kojomis mindo.

Jeigu Kristus nebūtų atėjęs, tai ir dabartinis mūsų gyvenimas neturėtų prasmės, nes jis toks trumpas ir dažnai sunkus, o amžinojo gyvenimo durys būtų buvusios amžinai uždarytos. Bet kažin, ar dar būtų įmanomas bet koks gyvenimas šiame pasaulyje jeigu žmonija nebūtų girdėjusi Kristaus mokslo? Kažin ar žmonijos materialinė pažanga ir technikos laimėjimai nebūtų dar labiau vartojami tik patenkinti laukiniam kerštui, žudymui, griovimui? Jeigu žmonijoje nėra Kristaus dvasios, materialinė pažanga netarnauja jos gerovei, bet pražūčiai.

Negalime neigti, kad Kristaus dvasios šiame pasaulyje visai nebūtų. Jos daug yra, Ji gyvenime labai jaučiama. Tačiau didelė žmonijos dalis nuo jos yra nutolusi. Daugelį valdo kerštas ir neapykanta, o meilė yra užmiršta.

Kartą į didelę brangenybių parduotuvę įėjo jauna mergaitė, norėdama nupirkti kokį nors papuošalą savo draugei gimtadienio proga. Ji paprašė auksinės širdukės. Pardavėjas jai siūlė visokių brangių žiedų, karolių, auskarų, bet auksinės širdukės jis neturėjo. Mergaitė perėjo dar keletą parduotuvių ir niekur nerado auksinės širdies. Pagaliau vienoje parduotuvėje pardavėjas jai pasakė:

– Žinai ką, mergyte, aukso širdies tu didelėse moderniose parduotuvėse nerasi, nes

Žmogus darbą puošia

A. Saulaitis

Sudėtingoje modernaus pasaulio santvarkoje daug dėmesio teikiama darbui – tai yra priemonei pragyventi, viltis praturtėti, kaip ir išvis darbštumui, darbo našumui. Ir, žinoma, visi norėtų dirbti, kas tinka ir patinka.

Kokia žmonijoje darbo patirtis? Mokslininkai teigia, kad akmens amžiuje ir pirmųjų žmonių visuomenėje reikėdavo dirbti maždaug keturias valandas per parą. Užtekdavo maisto, pastogės ir visų priemonių jas įsigyti bei išlaikyti. Todėl, tęsia tyrinėtojai, pirmųjų žmonių, atsiradę didmiestyje ar “civilizuotame” pasaulyje, elgiasi kaip tinginiai – mažai dirba, palyginus su igudusiais miesčionimis.

Iš visų pramonės šalių JAV gyventojai ilgiausias valandas ir daugiausia dirba (tai kalvinistų paveldo dėka) turėdami vos dvi savaitės

atostogų. Danijoje neseniai darbininkai streikavo, – reikalaudami dar vienos atostogų savaitės – prie jau priklausančių penkių metinių. Europos vakaruose siūloma 30 -ties valandų savaitė, kad daugiau žmonių turėtų darbo. Australijoje būna po mėnesį atostogų ir trys mėnesiai po penkerių metų, nes ten toli nuo likusio pasaulio gyvenama.

Prieš šimtą metų lietuviai imigrantai JAV į darbą ateidavo net dvi valandas anksčiau, kad tik neprarastų uždarbio savo šeimai JAV ar Lietuvoje. Pasaulinės depresijos metu prieš 70 metų augę vertino darbą dėl paties darbo, džiaugdamiesi turį pragyvenimo šaltinį. Pokarinė vakariečių karta į darbą vėl kitaip žiūri – tai reikalingas dalykas, bet nereikėtų persistengti. Vis dėlto sakoma, kad

aukso širdys jau yra išėjusios iš mados. Pamėgink užėti į kokią nors mažą senienų parduotuvėlę, gal ten ir surasi nuo senų laikų užsilikusią aukso širdį.

Deja, ir mūsų visuomenėje aukso širdys yra išėjusios iš mados. Labai madoje yra šalto akmens širdys. Bet žmonijai reikia aukso širdies. Be josios ji pražus. Kiekvienam žmogui reikia aukso širdies. Jeigu jos neturi, negali būti Kristaus sekėjas. Be aukso širdies negali būti nei laimės, nei gyvenimo. Neik į modernias parduotuves ir į prabangą blizgančias didmiesčių gatves jos ieškoti – nerasi. Užsik į kokią nors kuklią bažnytelę, kurią modernusis žmogus tik senienų muziejumi laiko, ir kai tavo širdis – nesvarbu kokio kietumo ji būtų – susidurs su ta širdimi, kuri taip numylėjo pasaulį, kad nesigailėjo net savo gyvybės, tai pajusi, kad ir tavo krūtinėje pradės plakti aukso širdis.

Neapsigauk ir Beverčių blizgučių pardavėjui netikėk – aukso širdis nėra išėjusi iš mados. Kristus, žmonijos centras ir širdis, aiškiai pasakė: “Aš jums duodu naują įsakymą – mylėkite vienas kitą”. Tai yra naujas, visuomet modernus ir didžiausias įsakymas, tvirčiausias krikščionybės ir visos žmonijos pamatas, tikro gyvenimo ir pastovios laimės laidas.

lietuviai (ir lietuvių kilmės žmonės) darbštūs – net pensijon pasitraukę, suranda užsiėmimo darbuose ar savanoriška tarnyba visuomenėje. Visai postmoderniniai žmonės linkę tik gauti pinigų kuo skubiau, neatsižvelgiant į privalomų pastangų kiekį. Nuotaika perėjo nuo dalyvavimo Dievo kūryboje į geresnį gyvenimą, igalinantį turėti išteklių ar perteklių.

Senais laikais išmokusiam apie darbo vertę ir reikšmę tenka persigalvoti ir prie naujos darbingumo nuotaikos prisitaikyti, kad neatsiliktum nuo gyvenimo srovės. Nelengvas uždavinys.

Pirmieji darbai

Neskaitant namų ruošos ar mokykloje iš eilės klasės valymo, pirmasis uždarbis buvo bažnyčioje. Tokia davatka Barbora keisdavo žvakutes ir Šv. Juozapo parapijoje dešimtmečiui berniukui pasukdavo 25 centus tais laikais, kai autobusu važiuoti kainuodavo tik 10 centų, o saldinių plytelė – penkis. Nusikrausčius į senųjų lietuvių apgyventą užmiesčio apylinkę, traukė žemės ūkio darbai Petro ir Onos Vaičių sodyboje. Dvylikmetis galėjo ūkio padargais ir traktoriumi be vairuotojo leidimo važiuoti po laukus ir į tolimesnį sklypą šieno pjauti, grėbti. Nors Vaičiai kartais nuo karto duodavo kelis dolerius, svarbiausias atlygis buvo prie vaišingo lietuviško stalo, visai talkai susėdus.

“Darbas žmogų puošia”, sako liaudies išmintis, tik rūpėdavo anksti rytą, karves pamelžus, gimnazijon nuskubėti be kvapaus puošmens. Krėvės ir Valančiaus pasakojimai atrodė šiuolaikiniai, kai tekdavo išganyti ir parganyti karves, prižiūrėti kiaules, sodinti, ravėti, valyti, šienauti. Sunkus darbas žiemą, kai sušalusias rankas, prie karvės priglaudęs, pašildai, ar vasarą, kai kaitra troškulį šieno dulkėmis tąso. Čia įvadas į senųjų nuo caro kariuomenės, pabėgusių lietuvių gyvenimo istorijos pasakojimus, čia įvadas į nuostabų gautos pasaulį, kai tekdavo padėti veršiuką gimdyti.

Mažiausias nustatytas valandinis darbinin-

kų atlyginimas pakilo iki 50 centų, ir neturtin-gos šeimos vaiko pasigailėjo jau JAV gimusi vaistininkė panelė Elena Tarailaitė. Iš sandėlio į lentynas; grindys, lentynos, dulkės, priimami užsakymai, kartais net prekystalėje pagalba. Susidraugavo šeimos, o šviesi vaistininkė, skaitydama pagrindinius laikraščius ir domėdamasi kultūra, mokinukui pakišdavo skaityti, svarstyti, vertinti.

Pradžios mokyklos paskutiniuosius metus užpildė artimesnė pažintis su moterų vienuolija. Tiksliau pasakius, su vienuolyno grindimis. Dar prieš lengvatinių įrangų išradimą, ant kelių šepečiu kas savaitę valytos grindys, baldai, tvarkomas kiemas ir krūmai. Seselės už valandą mokėjo dvigubai negu reikalaujama – po dolerį už valandą. Prancūzų kilmės sesuo prižiūrėdavo tarnautoją, kad po pamokų neliktų alkanas.

Prie vaistinės ir ūkio gimnazijos metais prisidėjo darbas vaikų darželyje po tris valandas per savaitę, kol mokytoja eidavo lietuvių kalbos pamokų pradinėje dėstyti. Kai kas dvi minutes tenka keisti mažųjų užsiėmimus, žmogus išmoksta ir dainuoti, ir groti, ir žaisti – ir labai džiaugtis, kai mažieji turi savo galvas ant rankų sudėti ir keletą minučių ilsėtis, kol sugalvoji, kas toliau. Ši patirtis papildė ir lavinimosi stoką, nes nebuvo tekę pačiam vaikų darželio lankyti.

Vasarą, kaip užsienio lietuvių šeimose įprasta, vaikai stovyklose. Draugiški lietuviai pranciškonai paauglį stovyklautoją priėmė baldus bei patalpas stovyklai ruošti ar stovyklos metu tobulinti. Ar stovyklos, ar darbo proga pranciškonų dvasia, pamaldumas, sugebėjimas su jaunais miesčioniukais dirbti buvo pajūrio šviesios vasaros.

Pagaliau tikri darbai

Ilgesnes valandas už nustatytą atlyginimą teko dirbti universiteto metu. Jėzuitas chemijos profesorius pasiūlė būti laboratorijos padėjėju ir jaunesnius pamokyti. O namuose per Kalėdų atostogas – pašte, vasaros metu – ligoninėje.

Laboratorijoje darbas, kaip ūkyje, vaistinėje, vaikų darželyje ir vienuolyne – neapčiuopiamas, neapskaičiuojamas. Ateini anksčiau darbui pasiruošti, o atsiradus laisvesnei valandėlei – imiesi kažką tvarkyti, valyti, kad kiekviena minutė būtų darbu užimta.

Kalėdų metu universiteto studentus bei mokytojus priimdavo paštas ir laikydavo geriausiai dirbančius, kai sveikinimų laiškų kiekis apmažėdavo. Dar prieš pašto skaitlinių išradimą, į 49 dėžutes per valandą žmogus išskirstydavai 2250 vokų pagal vietovės pavadinimą, arba pusantros sekundės vienam laiškui. Kai kiti keliaudavo į darbą, anksti rytą grįždavai namo.

Ligoninėje darbas mažiau apskaičiuotas – po didžiulį pastatą išvežioti bei surinkti reikmenis, talkinti spaustuvėlėje. Švedų kilmės ligoninės vedėjas sugebėjo taupiai įstaigą vesti – turėdavome nuo muilo plytelių nūlupti suvyniojamą popierių ir leisti muilui kiaurose statinėse džiūti, kad muilas būtų taupiau naudojamas.

Istojus į jėzuitų bendruomenės naujokyną, vėl namų ruošos, daržo ir kiti lauko darbai – nustatyti ir savanoriški. Su jaunatviška nuotaika kasėme griovius, tiesėme keliuką, taisėme bendrąsias patalpas. Laisvesnės nuo mokslo bei sielovados darbų valandėlės – taisyti vasarnamio židinį, stogą ar sienas, sodinti medelius – kad tik visiems būtų gražiau ir sveikiau.

Nežymus uždarbis, bet smagus darbas buvo Bostono šeštadieninėje mokykloje, o daug vėliau – Čikagoje. Vienai pamokai pasiruošti tekdavo keletą valandų, kad vaikai kuo tinkamiau savo lietuviškąjį paveldą išgyventų.

Finansiškai pelningas pusantūrų ar dvejų metų darbas buvo dėstyti jėzuitų filosofijos fakultete. Tais laikais buvo mokami penki doleriai už paskaitą, ir šios pajamos padėjo išlaikyti Šv. Kazimiero lietuvių parapiją Sanpaulyje. Tačiau toks darbas irgi neapskaičiuojamas, kai naujai išmokta kalba tenka paruošti medžiagą, išspausdinti papildomus užrašus, kruopščiai taisyti studentų mokslinius darbus.

Aivija Grigaitytė 12 m.
Raudondvario vid. mokykla.

Suprantama, kad daug “darbų” atlikta be jokio atlyginimo ar net noro uždirbti, o kaip įnašas į lietuviškąjį ir krikščioniškąjį gyvenimą. Tapus kunigu, už rekolekcijas, kapelionavimą stovyklose ir įvairius patarnavimus žmonės skiria auką, taip kad tiesiogiai gauti įnašai įsėdavo apie penki doleriai per darbo dieną. Vienuolijoje (tiksliau: bendruolijoje) ištekčiai sunešami į vieną, bet ir tai nelengva atsiginti pagundai asmenį pagal įnašą vertinti, kai ilgalaikės sielovadinio darbo pasekmės tik trumpai prieš pasaulio galą ar po galo paaiškėtų.

Moterys ir kunigai

Motelių sąjūdis tarp kitų dalykų Vakarų pasaulyje iškėlė moters namų ruošos bei vaikų auklės daro vertę, į apyskaitas ar sąskaitas neįrašomą, nes namie esanti motina „nedirba“. Mokslininkai labai anksti pranašavo, kad moters darbo vertinimas paveiks motelių vienuolių bei kunigų patarnavimo supratimą, nebe tik gamybos, o įnašo visuomenei plotmę.

Dar prieš 30 metų JAV vienuolės mokytojos gaudavo iš parapijos 30 dol. per mėnesį maistui ir pastogei, be jokios sveikatos apdraudos (nes vienuolijos savo ligoninėse nemokamai vienuoles bei kunigus gydydavo), be senatvės pensijos (nes pačios jaunesniosios seserys vyresniąsias savo namuose ar prieglaudose slaugydavo). Todėl jau dešimtį metų JAV Vyskupų konferencija praveda metinę seselėms paremti rinkliavą – ir ką tik dar dešimčiai metų vajų pratęsė. Surinkta parama padalijama pagal vienuolių narių reikmes ir skaičių. Neeiliniu būdu stengiamasi dešimtmečius darytą skriaudą atitaisyti, remiantis katalikų dėkingumu juos auklėjusioms seserims.

Kunigų darbas irgi ne valandinis, o žmonės ne mažiau išsimokslinę negu kiti profesiniai žmonės. JAV ir beveik visur kitur kunigų algos taip sutvarkytos, kad išlaikymas nepriklausytų nuo parapijos išteklų. Kuklios algos pakanka iki pensijos amžiaus, kada – net pridėjus valdišką pensiją – jau sunku išsilaikyti. Šiuo metu kalbama, kad net 70-ties metų kunigas turėsiąs prašyti vyskupo pensijon išleidžiamas.

Prieš keliolika metų viena apdraudos bendrovė savo skelbimu parinko rabino, kunigų, vienuolių ir kitų dvasininkų bendrą nuotrauką su parašu „Kas rūpinsis jais, kai jie nebegalės Jumis rūpintis?“ Kai užsienio lietuvių parapijose bei sielovadoje kunigų neužtenka, nereta sutikti 85 m. amžiaus parapijos administratorių ar sielovados darbuotoją. Geroko pensijos amžiaus sulaukusios vienuolės toliau pagal sveikatos ir kitų sąlygų galimybes moko vaikus, globoja senelius (neretai už save jaunesnius), lanko ligonius, siuva ar mezga, tęsdamos savo neapskaičiuotą tarnybą žmonėms. Taip, aišku, daro ir kiti pensijos amžiaus asmenys, pripratę kitiems padėti.

Modernieji ir krikščioniški darbai

Labai išsivysčiusiuose kraštuose 30-50% darbų nėra gamyboje, žemės ūkyje, o vadinami „patarnavimo“ tarnybos. Užmokestį nustato rinka, kartais padedama rūpesčiu už tinkamą darbą tinkamai atlyginti pagal teisingumo dėsnius. Bet darbo pobūdį puošia žmogus: su kokia nuotaika ir dvasia darbą vykdo. Kadangi bet koks darbas vertingas, panašiai kaip kiekvienas žmogus vertas savivertės ir pagarbos, asmens būdas dirbti suteikia kitiems džiaugsmo bei naudos, o pats žmogus darbe mokosi ir lavinasi profesiskai bet kaip asmuo. Visi tokius dalykus išgyvenę, pvz., krautuvėje mandagus patarnautojas ir atšiaurus, ligoninėje maloni gailestinga sesuo ir šiurkšti, erzli mokytoja ir pagarbi, kietas kunigas ir kiek švelnesnis.

„Ką tik darote, darykite Viešpaties Jėzaus vardu“, moko apaštalas Paulius.

□ Birž. 4 d. Romoje mirė kard. Agostino Cassaroli, Vatikano diplomatijos pradininkas. Jis buvo Rytų Europos specialistas, daug prisidėjęs prie katalikų Bažnyčios suartėjimo su buvusiomis komunistinėmis Rytų bloko vyriausybėmis. Įkvėptas pop. Jono XXIII žodžių, kad „Bažnyčia turi daug priešų, bet yra niekieno priešas“, kard. Cassaroli, Vatikano „užsienio reikalų ministras“ 1979 - 1990 m., ėmė siekti, kad komunistinės vyriausybės suteiktų bent minimalias garantijas Bažnyčiai. Ir daug kur jam tai pavyko.

Santuoka ir šeima

Rita Maleiškienė

Jaunuolių ruošimas šeimai

Tvirtai santuokai reikia tvirtų pagrindų: teisingumo, ištikimybės, atjautimo, takto, pagarbos, paslaugumo, atsižvelgimo. Bet šie pamatai padedami ne per vieną dieną, juos reikia kloti nuo pat vaikystės visą gyvenimą. Reikalinga, kad jauni žmonės teisingai suprastų ir vedybinės meilės sąvoką. II Vatikano susirinkime sakoma: „Jaunuoliai jau savo šeimos židinyje turi būti tinkamai ir laiku supažindinami su vedybinės meilės klausimais, jos paskirtimi bei pasireiškimu. Tokiu būdu, išauklėti skaisčiai gyventi, jie bus pasiruošę, atėjus metui, iš taurių sužadėtuvių žengti į vedybas“ (Gaudium et spes, 49).

Jaunystės laikotarpis visose kartose pasižymi visuotiniu optimizmu. Ir meilė prasideda kito asmens žavesiu, juo gėrėjimusi. Ši žavėjimasi pažadina ne tik išorinis, bet ir vidinis patrauklumas bei grožis. Tuo metu draugystės ieškojimas išskleidžia sparnus. Mergaitė be galo trokšta patikti ir todėl stengiasi pataisyti bet kokią savo trūkumą, pergyvena dėl to, kas nepataisoma.

Normalus meilės ieškojimas lyg išplėšia jauną žmogų iš materialaus pasaulio ir perkelia į dvasingumo sferas. Tuo laiku išryškėja viena iš svarbiausių žmogaus dvasios reikmių – poreikis idealizuoti meilės objektą. Šie išgyvenimai būdingi meilės rytmečiui, kada nematytomis spalvomis sušvinta visas pasaulis. Bet tai natūralu, nes žmogui reikia ir poezijos, ir muzikos, ir jaunystėje meilės rytmečio, kuris pažadina dvasioje begalybės ilgesį. Visa, kas gera, traukia žmogų kiek įmanoma ilgiau pasilikti surastame gėryje. Tačiau tuo pačiu metu kai kam kyla

nenumaldomas noras pasiduoti aistrai, geismams, Taip, egzistuoja lytinis potraukis, tačiau jis nevadinamas meile. Tai aistra, egzistuojanti žmoguje. Tačiau žmoguje jau nuo pat jo gimimo mes pastebime troškimą būti mylimam ir troškimą mylėti. Meilė žmoguje aistrą palenkia dvasinei abiejų harmonijai pasiekti.

Aistra, būdama grynas instinktas, pasireiškia protui nedalyvaujant. O meilė, būdama dvasingumo apraiška, neišvengiamai yra susijusi ir turi būti susiejama su protu ir jausmais. Tačiau meilė aistros ir neneigia, ir nemažina. Meilė aistrą suvaldo. Todėl meilė turi būti ugdoma nuo pat mažens kitų žmonių atžvilgiu. Ji turi būti duodama kitiems kaip dovana. Meilė nuostabi tuo, kad ji negali būti uždaryta žmogaus širdyje. Kuo daugiau meilės, tuo stipriau ji verčia save atiduoti kitam, kad padarytų jį laimingą. Atiduota meilė sugrįžta padidėjusi, nes dvasinį pasaulį valdo ne materialaus pasaulio dėsniai. Žmonės sako, kad tokia meilė yra ideali, nes ji mylintiems anteša ne tik sutarimą, ramybę, dvasios stiprybę, tyrumą, dvasingumą, bet ir tikrą atsivėrimą Dievui, jo valiai...

Tikros ir amžinos meilės santuokai reikia ieškoti arti to, kuris Meilės Begalybė ir kiekvienos tikros meilės ištaka. Žmogus gali pažinti tik žmogišką meilę, o Dievo spindulys, palietęs žmogaus širdį, pažadina tikrai ir amžinai meilei. Dvi šios Amžinos Meilės paliestos širdys spinduliuoja viena kitą, o toji meilė – tikra ir amžina. Santuoka, įvykusi pagal dieviškuosius planus, atneša ypatingus vaisius.

Kita sąlyga, dažniausiai laiduojanti darnų, sėkmingą ir vaisingą vedybinį gyvenimą, – tai tauri, graži ir skaissti susižadėjusiųjų draugystė.

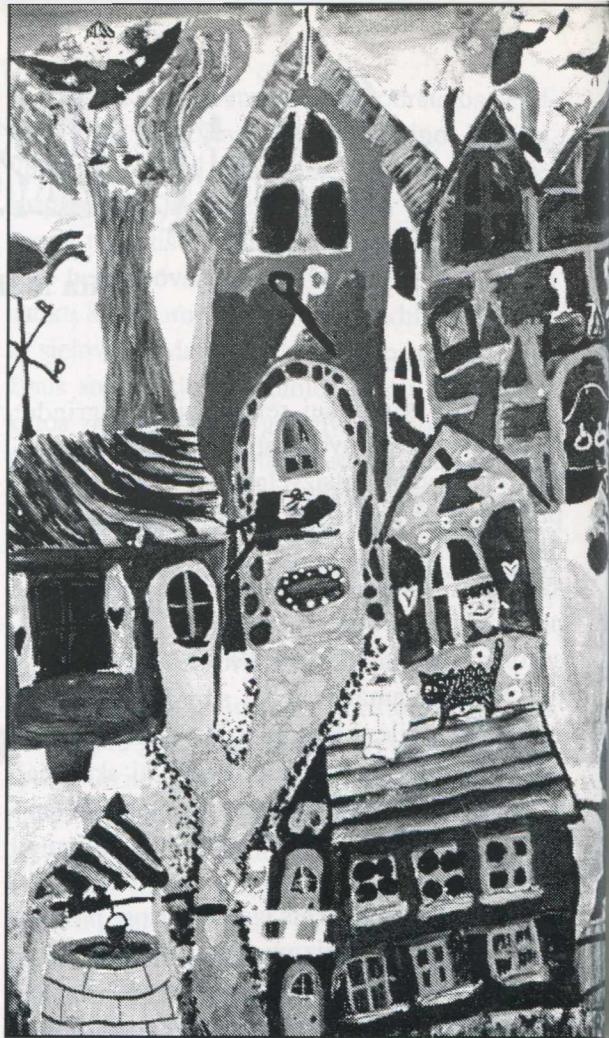
Tikras ir nuoširdus atsidavimas vienas kitam yra visiškoje nesuardomoje gyvenimo bendrijoje.

Šiandien dauguma jaunuolių skaistumą supranta kaip griežtą tabu, draudimą. Tačiau taip nėra, nes skaistumas – tai ne draudimai, vengimas, atsisakymas, bet meilė ir pagarba, pagarba savo ir kito kūniui. Būti skaisčiu – tai mokėti valdyti savo kūną, aistrą, kad į šį pasaulį pakviesti vaikai būtų šventos meilės vaikai, bet ne pasileidimo, išgertuvių vaikai, kas, deja, labai dažnai atsitinka mūsų visuomenėje.

Mokslininkai jau seniai įrodė, kad paauglystėje ir jaunystėje susilaikymas nuo lytinių santykių yra būtinas visapusiškai žmogaus brandai. Be to, jau nuo senų senovės visuomenėje galioja tam tikros žmonių tarpusavio elgesio normos, kurios buvo labai griežtos lytinių santykių sityje. Jos remiasi šimtmečiais kaupta patirtimi, ir būtų neprotinga jų atsisakyti.

Laimingai santuokai būtina sąlyga – geras gyvenimo draugas. Šventajame Rašte parašyta: “kas randa gerą moterį, randa laimės ir džiaugsmo iš Viešpaties” (Pat 18,22). Vertinant žmogų, svarstant apie jo gerumą ar blogumą, tinkamumą ar netinkamumą būsimos šeimos gyvenimui, reikia žiūrėti į esminius ir neesminius dalykus. Prie esminių dalykų priklauso sveikata, gyvas tikėjimas, geras charakteris, mokėjimas susivaldyti, pastovumas savo įsitikinimuose ir panašiai. Todėl, prieš susituokiant, reikalingas ilgesnis tarpusavio bendravimas tam, kad būtų galima giliau pažinti antrojo asmens gerąsias ir blogąsias puses. Ir ne vien pažinti, o ilgesnį laiką bendraujant įsitikinti, kad anas keisis į gerąją pusę ir savo trūkumus bandys paversti geromis ypatybėmis. Taip pat ir save patikrinti, ar sugebėsi tobulėti, tapti geresniu. O tam reikia ne dienų, net ne mėnesių. Žmonės sako: “norint žmogų pažinti, reikia pūdą druskos su juo suvalgyti”.

Gyvas tikėjimas taip pat laiduoja pastovią santuoką. Nes tikėjimas – tai nuoširdus, išmincingas ir pastovus nusistatymas tvarkyti savo

Andrius Lysiukas 13 m.
Vievis.

gyvenimą pagal Kristaus mokslą. Jei žmogus turi gyvą tikėjimą, tai jis daug lengviau pakelia šeimoje atsirandančius sunkumus, kito šeimos nario ydas, nelaimės. Tikėjimas verčia žmogų pamatyti, pripažinti savo ydas ir jų vengti. Tikėjimas moko kantrumo, susivaldymo, ištvermės ir gerumo. O būtent šios savybės ir yra labai reikalingos sutuoktiniams.

Pasirenkant būsimą savo šeimos narį, svarbu nepamiršti prašyti Dievo, kad duotų proto šviesos, kad gerai pažintum, kad gerai įvertintum būsimą savo gyvenimo draugą.

Ir du taps vienu kūnu

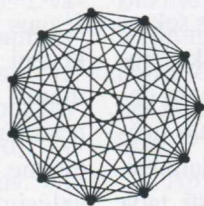
Santuoka, kaip institucija, iš prigimties turi ir kitą tikslą – ji turi būti gyvenimo ir meilės bendruomenė tarp vyro ir moters. Santuoka, kaip sako II Vatikano Susirinkimas, yra “įkurta ne vien vaikų gimdymui”. Ir bevaikėse šeimose “vyro iš žmonos tarpusavio meilei yra skirta atitinkama vieta”. Nes dalis šeimų dėl prigimtinio nevaisingumo negali turėti vaikų. Tačiau ir bevaisis židiny, jau sukurtas, yra prasmingas, nes jis šildo ir guodžia prie jo ugnelės susiglaudusius žmones. Bevaikystė yra jų abiejų bendra nelaimė ir bendras rūpestis. Užuoat išskyrusi, ji turi dar labiau suartinti besimyličius sutuoktinius. Jeigu Dievas neapdovanojo sutuoktinių kūdikio šypsena, jie vis vien gali statyti savo šeimyninės meilės rūmą. Teikdami vienas kitam visokeriopą paramą, meilėje ir ištikimybėje jie pragyvens jiems Dievo skirtas dienas.

Kristus pabrėžia vyro ir žmonos vienybę: “Kūrėjas iš pradžių sutvėrė žmones kaip vyrą ir moterį ir pasakė: “Todėl vyras paliks tėvą ir motiną ir glausis prie savo žmonos ir du taps vienu kūnu” (Mt 19,45). Šia prasme yra suprantami ir popiežiaus Pijaus XI žodžiai: “Toks vidinis sutuoktinių vienas kito formavimas, jų nuolatinės pastangos vienas kitą patobulinti gali, kaip moko Romos Katekizmas, net labai tiksliai ir teisingai būti laikomas pagrindiniu santuokos tikslu ir jos tikrąja prasme. Tiktai šiuo atveju

yra privaloma santuoką suprasti ne siauresne prasme, kaip gimdymo ir auklėjimo instituciją, o platesne prasme, kaip pilną gyvenimo bendruomenę” (Casti connubii).

Vienas kito papildymas santuokoje neįmanomas be meilės. Apaštalas liepia: “Vyrai, mylėkite savo moteris, kaip Kristus mylėjo Bažnyčią” (Ef 5,25). Tobulesnio pavyzdžio ir būti negali. Kristus paaugojo gyvybę, kad Bažnyčia gyventų, Eucharistijoje pasilieka ir nuolat stiprina, gaivina malonėmis. Meilės tvarkoje moterims sakoma: “tėbūnie paklusnios savo vyrams, kaip Viešpačiui, nes vyras moters galva, kaip Kristus yra Bažnyčios galva” (Ef 5,22-23). Kai kas čia gali įžiūrėti moters pažeminiimą, bet ar Bažnyčią pažemina Kriataus viešpatavimas? – Ne.

Ten, kur yra santarvė ir meilė, nekyla klausimas, kas valdys, kas klausys; einama lygia greta. Aišku, kad vedusiųjų gyvenimas turi daug pareigų ir sunkumų, reikalauja kantrybės, bet visos tos pareigos teikia laimę, pasitenkinimą ir garantuoja vienybę. Pareiga ir jos vykdymas yra vienas iš šeimos pastovumų, jos stiprinimo ramsčių. Darna, susitelkimas šeimoje taip pat glaudžiai siejasi su pareiga. Pareigos vykdymas šeimoje yra ne tik savęs raginimas, įpareigojimas, apribojimas, bet ir išgyvenamas džiaugsmas dėl parodytos iniciatyvos, savarankiškumo, apsisprendimo.

□ Vieta prie Jordano upės, kur, manoma, buvo pakrikštytas Jėzus, nuo 1967 m. Vidurio Rytų karo, kai ją užėmė Izraelis, buvo uždara karinė zona. Joje buvo leidžiama lankytis tik tris dienas per metus. Dabar gynybos ministerija, prašoma Bažnyčios ir vietos tarybos, svarsto Jėzaus krikšto vietos atidarymą lankytojams bent iki 2000 metų. Atidarius šią vietą, tikimasi, turizmas padidėtų du kartus.

□ Birželio 4 d. žinyno “Kas yra kas Lietuvoje” sudarytojai išrinko žmones, pasižymėjusius įvairiose visuomeninio gyvenimo srityse. Vienu iš tokių buvo paskelbtas mons. Kazimieras Vasičiauskas, buv. Vilniaus arkikatedros klebonas.

Tavo kryžius

Kostas Paulius

Visagalis Dievas, būdamas visoje amžinybėje, siunčia iš dangaus kiekvienam asmeniui kryžių kaip Jo gailestingosios meilės geradarybę. Taip suprato ir pagal tai gyveno šv. Pranciškus Salezietis, kuris įsteigė Saleziečių vienuoliją. Jis paliko to supratimo mintis, kurios mus skatina nešti Dievo duotą kryžių ir sekti Jėzaus pavyzdžiu. O jo supratimas ir skatinimas yra toks: “Visagalis Dievas, savo išmintimi nuo amžių numatė tą kryžių, kurį dabar tau teikia, kaip dovaną iš savo širdies gilumos. Šį kryžių, kurį dabar Jis tau siunčia, numatė visu savo žinojimu, suprato savo dievišku protu, ištyrė savo išmintingu teisingumu, sušildė ir pasvėrė savo meilingomis rankomis, kad nebūtų nė truputį per didelis ir nė kiek tau per sunkus. Jis palaimino jį savo šventu vardu, patepė jį savo mālone ir dar kartą pažvelgė į tave ir tavo drąsą, paskui siuntė iš dangaus kaip ypatingą Dievo pasveikinimą, kaip savo begalinio gailestingumo meilės dovaną”.

O Jėzus juk ir buvo Tėvo siųstas tam svarbiausiam tikslui, nešti kryžių ir būti nukryžiuotam, kad tik mes būtumėm išganyti.

O dangiškasis Tėvas nori, kad ir mes sektumėm Jėzumi ir neštumėm mums duotą kryžių.

O Jis duoda mums kryžių, kiekvienam pagal mūsų pajėgumą ir nori kad kiekvienas neštumėme savąjį kryžių, ištikimai stengdamiesi. O jei jaustumėm lyg jau nepajėgiame nešti, tada turime melsti Viešpaties pagalbos, kad galėtu-

mėm ištverti ir nešti ištikimai ligi mūsų gyvenimo pabaigos šioje žemėje.

Jei taip darysime, tada mūsų gyvenimo darbai, pastangos ir aukojimasis bus pavyzdžiu kitiems ir neš gausių vaisių.

O tada Viešpats tuos visus mūsų gyvenimo darbus, pastangas ir pasiaukojimą panaudos gelbėti kitiems, ypač tokiems, kurie klaidžioja be tikėjimo, eidami į amžinąją pražūtį.

O mes juk esame žmonės ir kiekvienas turime savas ydas bei silpnybes, kurias šėtonas naudoja gundydamas, kad per daug nesistengtumėm ką nors gero darydami. Jis mus vis ragina siekti žemiškų malonumų, gėrybių ir visokių daug gero žadančių planų bei vilionių.

O jei mes pasiduosime šėtono gundymų įtakai, tada būsime pavojuje prarasti amžinąjį gyvenimą danguje su Dievu.

Todėl turime būti labai atsargūs, kai mūsų silpnybės mus vis vilioja, o šėtonas nesnaudžia ir vis gundo, tada turime šauktis Viešpaties pasigailėjimo ir pagalbos. taipgi prašyti Marijos, Jėzaus Motinos, visų angelų ir šventųjų užtarimo ir pagalbos.

O jei mes nuoširdžiai stengsimės sekti Jėzaus pavyzdžiu, nešdami mums Dievo duotą kryžių, nepasiduodami blogų žmonių varginimams, įvairiems skausmams ir kentėjimams, nesiliaujančiai melsdamiesi ir aukodamiesi, tada eisime tuo tikruoju keliu neklaidžiodami ir galėsime saugiai pasiekti amžinosios laimės gyvenimą danguje su Dievu.

Šventosios Dvasios teologija šiandien

Michael A. Fahy SJ

Katalikų Bažnyčios Katekizme, skirsnyje “Tikiu Šventąją Dvasią”, pažymimas tam tikras “dieviškas santūrumas”: Šventąją Dvasią, kuri mums nieko nesako apie save, pažįstame iš to, kad ji mums apreiškia Kristų (KBK, 687). Tad nėra ko stebėtis, kad krikščionys, ypač Vakaruose, Dvasiai dažnai neskiria reikiamo dėmesio. Iš dalies tai suprantama. Šventosios Dvasios neįmanoma įsivaizduoti taip, kaip įsivaizduojamas Kristus, nes Kristus, amžinasis Tėvo Sūnus, buvo tapęs žmogumi laike ir “gyveno tarp mūsų”, regimas net ir mūsų fizinėmis akimis. Šventosios Dvasios vaidmuo žmonijos išganyme, nors ne mažiau realus ir veiksmingas, neprieinamas tokiam tiesioginiam žvilgsniui.

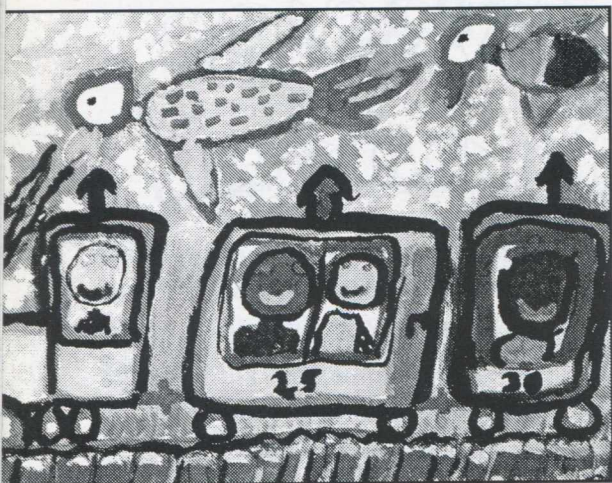
Prie Šventosios Dvasios teologijos galima artintis dviem būdais. Primasis būdas, kuriam pirmenybę teikia klasikinė teologija, būtų kontempliuoti Dvasios dieviškumą; šiandien labiau atsižvelgiama į antrąjį būdą – Šventosios Dvasios veikimo Bažnyčioje ir pasaulyje apmąstymą. Šiuo atveju dėmesys sutelkiamas į dieviškąją “ekonomiją” – vartojant iš Naujojo Testamento graikų kalbos pasiskolintą žodį, žymintį Dievo “išganingąjį planą” mums. Čia mes apmąstome ne dangaus sostą, bet Bažnyčioje ir tikinčiųjų bei ieškančiųjų širdyse veikiančią Dvasią.

Romos katekizme apibendrinami Dvasios darbai: mes pažįstame Šventąją Dvasią Raštuose, kuriuose ji įkvėpė; Tradicijoje, kurios nesenstantys liudytojai yra Bažnyčios tėvai; Bažnyčios oficialiame mokyme, kuriam ji pa-

deda; sakramentų liturgijoje, per kurią ji mus suvienija su Kristumi; maldoje, kur ji mus užtaria; Bažnyčią ugdančiose charizmosė bei tarnybose; apaštalavimo ir misijų gyvenimo ženkluose; galiausiai šventųjų, per kuriuos ji apreiškia savo šventumą ir tęsia išganymo darbą, liudijimuose (plg. KBK, 688).

Ši dieviškąją Asmenį krikščionys paprastai vadina Šventąją Dvasia. Toks vardas Senajame Testamente aptinkamas tik tai septynis kartus, tuo tarpu Dievo Dvasios ar Viešpaties Dvasios terminai hebrajų Raštuose – šešiasdešimt septynis kartus. Nuo Biblijos pradžios iki Evangelijos pagal Luką pabaigos Dvasia minima iš viso 126 kartus, tačiau nuo Evangelijos pagal Joną pradžios iki Naujojo Testamento pabaigos (įskaitant Pauliaus laiškus) yra dar 196 vietos, kur paminėta Šventoji Dvasia. Būtent paskutiniajame Biblijos aštuntadalyje Dvasia žymima titulu, kuriuo ją pripažįsta krikščionių Bažnyčia. Bažnyčiai prireikė kelių kartų, kad aiškiai suformuluotų, jog Dievo Dvasia ne vien jėga ar paprasčiausiai Dievystės aprašymo variantas, bet iš tiesų atskiras Asmuo dieviškojoje Vienybėje.

Apibūdindama Dvasios veikimą dabarties pasaulyje, Šventosios Dvasios teologija tebevartoja metaforinę Raštų kalbą. Vatikano II Susirinkimo dogminės konstitucijos apie Bažnyčią *Lumen gentium* specialiaame skyriuje apie Šventąją Dvasią (4) nurodomos penkiolika Šventojo Rašto vietų, kurios visos yra paskutiniajame Biblijos aštuntadalyje. Pravartu pacituoti šią vietą ištisai:

**Antanina Rybakova 8 m. Į svečias šalis.
Turmanto vid. mokykla.**

“Pabaigus darbą, kurį Tėvas buvo pavedęs atlikti Sūnui žemėje (plg. Jn 17,4), Sekminių dieną buvo atsiųsta Šventoji Dvasia, kad nuolat šventintų Bažnyčią, ir tikintieji per Kristų vienoje Dvasioje galėtų prieiti prie Tėvo (plg. Ef 2, 18). Tai gyvybės Dvasia arba vandens, trykštančio į amžinąjį gyvenimą (plg. Jn 4,14; 7,38-39), versmė; per ją Tėvas gaivina nuodėmė mirusius žmones, kol jų kūnus prikels Kristuje (plg. Rom 8, 10-11). Dvasia Bažnyčioje ir tikinčiųjų širdyse gyvena kaip šventovėje (plg. 1 Kor 3, 16; 6, 19) ir juose meldžiasi bei liudija apie įvairystę (plg. Gal 4, 6; Rom 8, 15-16 ir 26). Ji veda Bažnyčią į tiesos pažinimo pilnatvę (plg. Jn 16, 13) ir vienija bendrumu bei tarnavimu, aprūpina ją įvairiomis ir hierarchinėmis, ir charizminėmis dovanomis, kuriomis jai vadovauja, ir puošia savo vaisiais (plg. Ef 4, 11-12; 1 Kor 12, 4; Gal 5, 22). Evangelijos dėka ji išlaiko Bažnyčią jauną, nuolat ją atnaujina ir veda į išbaigtą vienybę su savo Sužadėtiniu. Būtent Dvasia ir sužadėtinė sako Viešpačiui Jėzui: “Ateik!” (plg. Apr 22, 17). Taigi visa Bažnyčia iškyla prieš mus kaip “Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios vienybe suvienyta tauta” (šv. Kiprijonas).

Kitaip tariant, Vatikano II Susirinkimas moko, kad Dievo Šventoji Dvasia atveria galimybę prieiti prie Tėvo per Kristų; suvienija ją dieviškosios Trejybės vienybe; puošia ir šventina Bažnyčią, jai vadovauja, ją aprūpina, išlaiko jauną, nuolatos atnaujina, veda į tiesos pilnatvę ir tobulumą, suvienija bendrumu ir tarnavimu; gyvena Bažnyčioje ir tikinčiųjų širdyse, liudija tikinčiųjų įvairystę bei juose meldžiasi; galiausiai teikia gyvybę ar atgaivina mūsų kūnus.

1981 metais Bažnyčia visame pasaulyje minėjo Konstantinopolio I Ekumeninio Susirinkimo (381 m.), suformulavusio Nikėjos - Konstantinopolio Credo, 1600-ąsias metines. Susirinkimas patvirtino Šventosios Dvasios lygumą su Tėvu ir Sūnumi:

“Tikiu Šventąją Dvasią, Viešpatį Gaivintoją, kylančią iš Tėvo ir Sūnaus, su Tėvu ir Sūnumi garbinamą ir šlovinamą, kalbėjusią per pranašus. Tikiu vieną, šventą, visuotinę, apaštalinę Bažnyčią. Pripažįstu vieną krikštą nuodėmėms atleisti. Laukiu mirusiųjų prisikėlimo ir būsimojo amžino gyvenimo”.

1986 metų gegužės 18-ąją, Sekminių sekmadienį, popiežius Jonas Paulius II paskelbė savo penktąją encikliką *Dominum et vivificantem* apie “Šventąją Dvasią Bažnyčios ir pasaulio gyvenime”. Joje jis rašo: “Drauge su žmonijos Šeima artėdama prie antrojo tūkstantmečio nuo Kristaus gimimo pabaigos, Bažnyčia jaučiasi pašaukta šiai misijai skelbti Dvasią” (2). Popiežius tęsia: “Sukurtajame mūsų pasaulyje yra Dvasia, kuri yra nesukurtoji dovana” (67). Šventoji Dvasia yra “nesukurtoji Dovana - Meilė”, dovanota prisikėlusio Kristaus. Dievo amžinasis Sūnus, Dievo Žodis, tapo žmogumi Šventosios Dvasios galia (plg. Lk 1, 35), tačiau galiausiai prisikėlęs Kristus teikia Dvasią savo mokiniams: “Imkite Šventąją Dvasią” (Jn 20,22). Šventoji Dvasia apibūdinama kaip dovana pirmiausia Sūnui, kuris tapo žmogumi, kad išpildytų mesijinius pažadus, ir Sūnaus darbui atbaigti. Toliau enciklikoje konstatuojama: “Sūnaus duota dovana

atbaigia apreiškimą bei amžinosios meilės teikimą; šventoji Dvasia, kuri neižvelgiamose dieviškumo gėlmėse yra Asmuo - dovana, per Sūnaus darbą, tai yra Velykų slėpiniu, nauju būdu dovanojama apaštalams ir Bažnyčiai ir per juos - žmonijai ir visam pasauliui" (23). Galiausiai teigiama: "Baigiantis šiam dvidešimtajam amžiui bei artėjant trečiajam tūkstantmečiui nuo Jėzaus Kristaus atėjimo į pasaulį ir mums laukiant Didžiojo jubiliejaus, kuriuo Bažnyčia paminės šį įvykį, Bažnyčia protu ir širdimi atsigręžia į Šventąją Dvasią" (49).

Dalis geriausios Šventosios Dvasios teologijos šiandien kuriama praturtinančiais ekumeniniais meilės dialogais tarp atskirų Bažnyčių. Pavyzdžiui, oficialaus tarptautinio dialogo tarp Pasaulinės metodistų tarybos ir Vatikano Popiežiškosios krikščionių vienybės skatinimo tarybos vaisius buvo vieningas pareiškimas dėl Šventosios Dvasios. Juo patvirtinama, kad Šventoji Dvasia yra Dievas, visiškai ir tobulai dieviška, kaip ir Tėvas su Sūnumi, ir tai, kad Dvasia, kaip ir jie, turi visus dieviškuosius atributus. Nebuvo tokio laiko, kai Šventoji Dvasia neegzistavo, ir lygiai taip pat niekada nebus laiko, kai Šventoji Dvasia nustos egzistuoti. Pareiškime taip pat pažymima, kad Šventoji Dvasia yra Viešpats ir Gaivintojas, kylantis iš Tėvo *ir Sūnaus* (pasak Vakarų tradicijos) arba iš Tėvo *per Sūną* (pasak Rytų krikščionių tradicijos). Šventąją Dvasią reikia garbinti iš šlovinti su kitais abiem Asmenimis; su jais ji taip pat dalyvauja žmonijos išganyme. Tad Šventoji Dvasia nėra paprasčiausiai Dievo "modusas"; priešingai, Dvasia yra Asmuo, kaip Tėvas ir Sūnus, skirtinga nuo kiekvieno iš jų, tačiau vienos prigimties su jais. Tai, kas visus tris Asmenis skiria kaip Asmenis, yra jų tarpusavio santykiai dieviškojoje Vienybėje. Tėvas yra šaltinis ir pradmuo; Sūnus yra amžinai gimdomas Tėvo ir kaip Sūnus yra susijęs su Tėvu; Šventoji Dvasia susijusi su Tėvu ir Sūnumi per "kilimą", kuris apibūdinamas kaip kili-

**Erika Gertikaitė 11 m.
Vievis.**

mas iš Tėvo ir Sūnaus (lotynų terminologijoje "*Filioque*") arba kaip kilimas iš Tėvo per Sūną (anot Rytų Bažnyčių). Pareiškimo pabaigoje teigiama: nors dieviškoji Trejybė veikė žmonijoje nuo sukūrimo momento, pirmiausia per Sūnaus misiją Įsikūnijimo metu ir per Šventosios Dvasios misiją po Kristaus Prisikėlimo, kaip Bažnyčios gyvenimui buvo padėti pagrindai ir įkvėpta gyvybė, sužinome, jog vienas Dievas yra Trejybė, ir tai, kad mums leista iš dalies suprasti Dievo išganomuosius darbus istorijoje.

Šventoji Dvasia ir sakramentai

Šiuolaikinė sakramentų, ypač Krikšto ir Eucharistijos, teologija irgi ėmė skirti daugiau dėmesio Šventosios Dvasios vaidmeniui. Paateksime du šį faktą liudijančius pavyzdžius, kurie vėlgi yra ekumeninių dialogų vaisiai. Pirmia, prancūzakalbė ekumeninio dialogo Les Dombes grupė, kurią sudarė Romos katalikų ir reformuotosios Bažnyčios nariai, 1979 metais paskelbė įtakingą tekstą apie Šventąją Dvasią, Bažnyčią ir sakramentus. Antra, katalikų teologai dalyvavo rengiant vadinamąjį "Limos dokumentą" apie Krikštą, Eucharistiją ir tarnybą

(1982); šią iniciatyvą rėmė Pasaulinės Bažnyčios tarybos Tikėjimo ir tvarkos komisija.

Aptariant Krikštą, Limos dokumente konstantuojama: "Dievas apdovanoja visus krikštytus asmenis Šventosios Dvasios patepimu ir pažadu, pažymi juo antspaudo ir siunčia į jų širdis pirmą jų, kaip Dievo sūnų ir dukterų, paveldėjimo laidą. Šventoji Dvasia maitina jų širdyse tikėjimo gyvenimą iki galutinio išlaisvinimo, kol bus atpirkta jos nuosavybė Dievo didybės šlovei (2 Kor 1, 21-22; Ef 1, 13-14)" (5). Be to, dokumente pabrėžiama, kad Krikštu "dovanojama dalis Šventosios Dvasios bendruomenėje" (7).

Turint omenyje Eucharistiją, Vakarų Bažnyčios pabrėždavo kunigo ar dvasininko veiklos *in persona Christi* svarbą, atliekant *anamnesis*, Kristaus gyvenimo, mirties ir prisikėlimo "atminimą". Sekdamas daugelio šiandienos teologų pavyzdžiu, Limos dokumentas pabrėžia ir *epiklesis*, "maldavimą, kad Šventoji Dvasia nužengų ant žmonių bei atnašų ir taip juos pašventintų". Tekste rašoma: "Dvasia daro nukryžiuotą ir prisikėlusį Kristų realiai esanti mums Eucharistijoje, išpildydama pažadą, slypintį įsteigimo žodžiuose" (14); "Būtent Kristaus gyvojo žodžio dėka ir Šventosios Dvasios galia duona ir vynas tampa sakramentiniais Kristaus Kūno ir Kraujo ženklais" (15); "Visas Eucharistijos vyksmas pasižymi 'epikletiniu' pobūdžiu, nes visiškai priklauso nuo Šventosios Dvasios veikimo" (16).

Dvasia taip pat laikoma pagrindiniu ordinacijos veiksmu. "Kadangi ordinacija iš esmės susijusi su malda prašant Šventosios Dvasios dovanos, iššventintasis asmuo turėtų laikyti šventimais gautą tarnybą ne nuosavybe, bet dovana, skirta nepertraukiamai kūno, kuriame ir kuriam jis buvo iššventintas, statybai" (15).

Taigi įsteigti Kristaus sakramentai, padaro mi realūs Dvasios galia.

Charizmos

Povelykinei Bažnyčiai Dievas duoda Dva-

sią ir sukuria Naujojo Testamento, arba Sandomos, bendruomenę. Šventoji Dvasia apdovanoja Bažnyčios narius įvairiomis dvasinėmis dovanomis, arba charizmomis (plg. 1 Kor 12,4), reikalingomis tarnauti bei kurti Bažnyčią. Tarp šių charizmų yra ne tik tokios neįprastos dovanos kaip kalbėjimas kalbomis, bet ir įprastinės charizmos (pavyzdžiui, vaikų mokymas, kaip melstis, paguosti, dalytis tikėjimu). Šventoji Dvasia nori užbaigti Kristaus darbą ir socialiai bei politiškai pertvarkyti Bažnyčią bei pasaulį, veikdama žmonėse ir per juos.

Charizma yra Šventosios Dvasios kvietimas individualiam asmeniui į ypatingą tarnybą (ilgalaikę ar laikiną) Bažnyčioje, įskaitant gebėjimą šią tarnybą atlikti. Vatikano II Susirinkimo dogminėje konstitucijoje apie Bažnyčią teigiama, jog vyskupai "taip pat žino, kad yra Kristaus pašaukti ne vien ant savo pečių užsikrauti visą Bažnyčios išganomąją misiją pasaulyje; priešingai, jie supranta, kad jų kilni pareiga yra taip ganyti tikinčiuosius ir pripažinti jų tarnybas bei charizmas, kad visi, kiekvienas savo būdu, vieningai bendradarbiautų bendram labui" (*Lumen gentium*, 30). Nenoras įsiklausyti arba deramo dėmesio į charizmas nekreipimas gali virsti pagunda "užgesinti Dvasią" (plg. 1 Tes 5,19).

Menas ir Šventoji Dvasia

Vienų žodžių nepakanka Šventajai Dvasiai pavaizduoti. Menininkai ir ikonografai vaizduodavo bekūnę Dvasią Šventojo Rašto simboliais. Visų keturių evangelijų pasakojimuose apie Jėzaus krikštą minima Dvasia, sklendžianti ant Jėzaus it balandis (Mk 1, 10; Mt 3, 16; Lk 3, 22; Jn 1, 32). Todėl ir Apreiškimo švč. Mergelei Marijai scenose Šventoji Dvasia vaizduojama kaip balandis; net dieviškosios Trejybės danguje scenose Dvasia yra balandžio formos. Vaizduojami ir ugnies liežuviai, nes per pirmąsias Sekmines, kai Dvasia nusileido ant apaštalų Vakariinės menėje, pasigirdo smarkus vėjo ūžesys ir jiems pasi-

rodė ugnies liežuviai (Apd 2, 2). Prisikėlęs Kristus, dovanodamas Šventąją Dvasią moki-
nams (Jn 20, 22), kvepia ją į juos.

Be to, rusų ikonografas Andriejus Rublio-
vas savo ikonoje *Trejbė* (1411 m.) vaizduoja
Švenčiausiąją Trejbę kaip tris angelus, susi-
vienijusius į meilės ratą, kurio neįmanoma
suardyti. Tai aliuzija į tris Mamrės angelus
Pradžios knygos pasakojime (Pr 18). Meninin-
kas pasinaudoja jais, kad pavaizduotų Dievo
trejybiškumą.

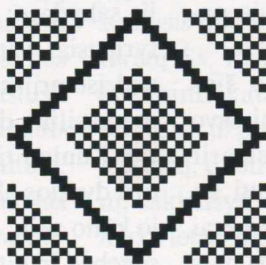
Gana neįprastai Švenčiausioji Trejbė pa-
vaizduota XIV a. Urschallingo (Bavarija, Vo-
kietija) kaimo bažnyčios freskoje. Čia matome
tris stovinčias figūras – pagyvenusį vyrą (Tė-
vas), vidutinio amžiaus barzdotą vyrą (Sūnus)
ir malonaus veido moterį, kuri vaizduoja Šven-
tąją Dvasią.

Pabaiga

Pagrindinis Šventosios Dvasios kaip Dievo
tikslas yra suvesti Bažnyčią akistaton su Jėzaus
Kristaus gyvenimo įvykiais – įsikūnijimu, nu-
kryžiovimu, prisikėlimu ir paėmimu į dangų.
Pasak R.P.C. Hansono, Šventoji Dvasia yra
“pasaulio pabaigos Dievas, Dievas, valdantis sa-
vo tautą paskutiniaisiais laikais, Dievas, ku-
riantis ir palaikantis bendruomenę, kurioje
[žmogus] gali būti apšviestas tikėjimo ir, kaip
pirmasis naujosios kūrinių vaisius, grąžintas
jam per šlovinimą bei meilę, Dievas gaivintojas
ir apšvietėjas”.

Šiek tiek sutrumpinus, tekstas išverstas iš Book of
Readings on the Holy Spirit in Church and Society (Na-
tional Conference of Catholic Conference/United States
Catholic Conference, 1998).

(*Bažnyčios žinios, Nr. 9, 1998*)

□ Bal. 13 - 19 d. Šiauliuose įvyko XVI tarptautinis bažnytinės muzikos festivalis, kurio meno vadovu buvo prof. S. Sondeckis. Šv. Petro ir Povilo katedroje ir kitose miesto bažnyčiose šiauliečiai ir kiti galėjo klausytis įvairių kaimyninių šalių menininkų atliekamų religinių kūrinių.

□ Mažeikių parapijos vikaras kun. Egidijus Arnašius, laikinai atvykęs į JAV ir Čikagoje pavadavęs Švč. M. Marijos Gimimo par. besidarbuojantį kun. R. Gudelį, birželio 14 d. Gedulo ir Vilties dienas paminėti atliko Jaunimo centro kavinėje dainų koncertą su įdomiais tų dainų komentarais.

□ Šv. Kazimiero lietuvių parapija Gary, IN, įkurta 1916 m., kurioje vikaru nuo 1954, o klebonu nuo 1966 m. dirbo prel. dr. Ignas Urbonas, uždaryta. Geg. 17 d. paskutinės šv. Mišias atlaikė vietos vysk. D.J. Malczak ir prel. I. Urbonas.

Koks turėtų būti šių dienų kunigas

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

Birutė Širvinskaitė

Pirmiausiai reikėtų suprasti, koks didingas yra kunigystė pašaukimas. Tomas Kempietis sako: "O grande mysterium. O magna dignitas sacerdotium!" (Kokia neapsakoma paslaptis. Koks didingas kunigystės pašaukimas!). Jam suteikiama tai, kas nesuteikta angelams. Kunigystės didingumas nesumažėja ir šiais laikais. "Tu kunigas per amžius".

"Jei tu pažintum Dievo dovaną!" – taip kalbėjo Jėzus moteriškai prie Jokūbo šulinio. Kunigas šiame pasaulyje yra didžiausia didybė; altorius – švenčiausia vieta, ir toji valanda, kurią kasdien praleidžiame prieš altorių, yra aukščiausia dienos valandėlė, švenčiausia pasaulio istorijoje valanda.

Pirmieji krikščionys labai vertino šias "duonos laužymo" apeigas. Rizikuodami savo saugumu ir gyvybe, rinkdavosi į tamsias ir drėgnas katakombas, kad galėtų dalyvauti šv. Mišiose. Todėl ir šių dienų kunigas turi gerai įsimąstyti į šią Eucharistijos paslaptį, kada pats Dievas jam paklūsta, nužengdamas ant altoriaus į jo pašventintas rankas, tariant konsekracijos žodžius.

"Kada kunigas aukoja auką, jis garbina Dievą, džiugina angelus, stiprina Bažnyčią, gyviesiems išmeldžia pagalbos, mirusiems atilsio, o pats tampa viso gėrio dalyviu" (Kr. sekimas). Bažnyčia kiekvienam kunigui be išimties primena: "Sancta sancte tractanda sunt" (Su šventais dalykais reikia šventai elgtis). Todėl visais laikais kunigas turi būti uolus. Jo elgesys turi būti be priekaištų, nes jis yra tas žibintas, kuris aukštai iškeltas ir į kurį nukreiptos visų

akys. O kaip skaisčiai turi šviesti šis žibintas, kad parodytų visiems klaidžiojantiems tamsybėse tikrąjį kelią.

Šv. Karolis Boromėjus sako: "O, kunige, jei tu administruoji sakramentus, mąstyk, ką tu darai; jei tu laikai Mišias, mąstyk, ką tu aukoji; jei tu skaitai psalmes, apmąstyk, kam tu jas kalbi ir ką sakai; jei tu vadovauji sieloms, mąstyk apie brangiausiąjį Kraują, kuriuo jos buvo nuplautos".

Šv. Pranciškus rašo: "Žmogus teprisipildo baime, tegul dreba visas pasaulis ir tedžiūgauja dangus, kai ant altoriaus kunigo rankose atsiranda Kristus, gyvojo Dievo Sūnus". Taip pat jis sakydavo: "Kunigo siela turi būti tyra, kaip tyriausias vanduo". Gal dėl to šv. Pranciškus nedrįso priimti kunigo šventimų ir visą gyvenimą pasiliko diakonu.

Kunigo tikėjimas turi būti labai gilus. Jis turi dvasios akimis matyti tai, kas paslėpta nuo jo kūno akių. Turėdamas gyvą tikėjimą, kunigas sugebės ir kitus įtikinti ir patraukti prie Kristaus. Iš visų tikėjimo paslapčių pati didžiausia yra Eucharistijos paslaptis. Kunigas ir tikintieji savo akimis mato tik tą mažutę ostiją, bet tikėjimo akimis turi matyti patį Jėzų Kristų, kurį iškviečia ant altoriaus.

Rašytojas Balys Sruoga kartą nutvėrė kun. Ylą ir paklausė: "Sakyk, ar tikrai Kristus yra Švenčiausiam Sakramente?" "Taip, tikrai" – nesvyruodamas atsakė kunigas. "Ir gyvas?" – vėl paklausė rašytojas. "Taip!" – vėl atsakė kunigas. Sruoga prisipažino, kad dėl Eucharistijos paslapties jis negalėjęs tikėti.

Dievas atėjo į mūsų žemę, gimė kūdikiu,

užaugo, tapo subrendusiu vyru, visi Jį matė, su Juo kalbėjosi, klausė Jo žodžių, stebėjosi Jo darbais ir stebuklais, bet čia, šitame negyvame duonos gabalėlyje, įžiūrėti patį Dievą tikrai reikia gilaus tikėjimo.

“Užtemdyk saulės šviesą, tuomet žemėje užges gyvybė. Užgesink šventovės lemputę ir iš bažnyčios pašalink altorių, tabernakulį, ir tu užgesinsi visą antgamtinį gyvenimą žmonių sielose, ir Dievo sodas pavirs tyrais” (“Broliai, pradėkim”). Ta mažutė ostija tegul užvaldo mūsų kunigų širdis, nes tik iš jos išeina didžiulė jėga, tvarkanti visą antgamtinį gyvenimą. Kunigas neturėtų praeiti nė pro vieną bažnyčią, neaplinkęs Švenčiausiojo, ir dažnai turėtų prašyti: “Viešpatie, padidink mano tikėjimą. Padidink ne tik mano, bet ir visų mano parapijiečių tikėjimą”.

Kunigas turi ramiai, susikaupęs, neskubėdamas žengti prie altoriaus, tartum šalia eitų pats Jėzus su būriu angelų. Nors jo lauktų ir begalinė daugybė darbų, jis turi aukoti šv. Mišių auką su didele pagarba, su gyvu tikėjimu, susitelkęs, nes tai yra svarbiausias kunigo darbas. Po Mišių aukos, viską sudėjęs ant patenos, tegul eina tęsti gyvenimo aukos, nes jis dabar yra “Alter Christus” (antrasis Kristus). Tegul žino, kad bus dažnai nesuprastas, apkalbėtas, gal ir apšmeižtas, bet neprivalo palūžti, kaip ir jo Mokytojas Jėzus Kristus. Kunigas turėtų, kaip ir Pijus X, kiekvieną vakarą nunešti savo skausmą ir džiaugsmą prie tabernakulio, kur spindi vieniša lempelė, ir iš ten pasisemti jėgų rytojui.

Per šv. Jono Bosko primicijas priėjo prie jo motina Margarita, pabučiavo ranką ir pasakė: “Jonai, dabar prasideda tavo kryžiaus kelias”. Tai turėtų žinoti kiekvienas kunigas savo primicijų dieną. Tačiau tegul per daug nenusimena primicijantas, nes Tas, kuris uždėjo jam kryžių, pasakė: “Mano jungas saldus...”

Visi, ypač šių dienų kunigai, turėtų daug dėmesio skirti Šv. Rašto skaitymui. Po II Vatikano susirinkimo Dievo Žodis užima labai

svarbią vietą liturgijoje. Liuteronai cituoja Šv. Raštą atmintinai, todėl kunigas neturi atsilikti, jis privalo Šv. Raštą gerai išstudijuoti, kad galėtų rasti bendrą kalbą su mūsų atsiskyrusiais broliais. Per Šv. Raštą Dievas prabildavo į žmonių širdis. Paslaptingas balsas pašnibždėjo šv. Augustinui: “Tolle et lege” (Imk ir skaityk). Atvyniojęs šv. Pauliaus laiškus, jis randa žodžius: “Kaip dieną elkimės padoriai, saugodamiesi apsirijimo, girtavimo... Apsivilkite Viešpačiu Jėzumi Kristumi” (Rom 13,13). Šv. Augustinas pakeičia savo gyvenimą, net tampa šventuoju.

1206 metais šv. Pranciškus Porcijunkulės koplytėlėje išgirdo kunigą skaitant Evangelijos žodžius: “Neįsigykite nei aukso, nei sidabro, nei variokų savo kapšuose (Mt 10,9). Šventasis tarė savo širdyje: “Kaip tik to aš trokštu”. Evangelija nepaseno. Ji ir šių dienų kunigui turi būti gyvenimo kelrodis, ypač šiais laikais, kur tiek daug melo, apgaulės, neapykantos, sumaterialėjimo, kunigas turi gyventi Evangelija.

Šv. Paulius Evangeliją vadina “Tikėjimo skydu”, o šv. Augustinas – “Kristaus burna”. Kunigas turėtų pasirūpinti, kad Kiekviena šeima turėtų Šv. Raštą. Taip pat turėtų savo parapiją aprūpinti katalikiška spauda. Neturtingoms šeimoms užprenumeruoti bent vieną katalikišką laikraštį, duoti pasiskaityti knygų, aptarti jų turinį, išklausti pastabų, išsiaiškinti nesuprantamas vietas. Ypač daug dėmesio kreipti į gausias šeimas, nes iš tokių šeimų dažniausiai išauga gerų darbininkų tėvynei ir Bažnyčiai.

Evangelija sako: “Nekraukite turtų...” Ar daug turtų Jėzus paliko savo Motinai, savo giminėms? Jeigu jis būtų gimęs kad ir paprastame bute, o ne tvirtely, ar mes Jį taip mylėtume, kaip mylime Jį beturtį, viską atidavusį, net savo gyvybę, dėl mūsų. Šv. Paulius perspėja savo bendradarbį Timotiejų: “Kas geidžia pralobti, pakliūva į pagundą ir spąstus bei į daugelį neprotingų ir kenksmingų aistrų, kurios žmones sugadina ir pražudo” (Tim 6,9).

Kunigas atsižadėjo šeimos gyvenimo, kad

galėtų Kristaus pavyzdžiu tarnauti žmonėms. Jo šeima – tai jo parapija. Jis turi matyti aplink save jį supančius vargšus bei nelaimingus ir rūpintis šia gyvąja Dievo Bažnyčia. Kunigas Alban Stolz kartą sutiko aklą elgetą ir jį užkalbino. Tučtuojau aklasis atsiliepė: “Jūs esate kataliku kunigas”. Kai tas kunigas užklausė elgetą, iš kur jis tai žinąs, būdamas aklas ir nematydamas sutanos, aklasis atsakė: “Aš jus pažinau iš jūsų malonaus ir švelnaus balso, nes pasauliečiai visai kitaip kalba”.

Luosiems, paralyžuotiems ir kitokių ligų kankinamiems kunigas turi padėti, nešdamas jiems Gyvybės Duoną, ir juos paguosti jų negalėje. Kun. Zdebskis pirmaisiais mėnesio penktadieniais aplankydavo savo kenčiančius parapijiečius. Kunigas neturi niekinti nė vieno žmogaus, net ir didžiausio nusidėjėlio, kad neižleistų savo Mokytojo Širdies. Tegul prisimena Jo kilnumą, pasireiškusį žodžiais ir elgesiu su nusidėjėliais. Ir aš tavęs nepasmerksiu... Jei tu žinotum Dievo dovaną... Petrai, aš meldžiausi už tave... Bičiuli, ko atėjai... Tėve, atleisk jiems... Tu būsi su manim rojuje... Niekada nenulaužkime palūžusios nendrės ir neužgesinkime gruzdančio dagčio (plg. Mt 12,20).

Sovietų laikais mokyklos, internatai, prieglaudos buvo bedievių rankose. Tiek daug jie paliko dvasiškai suluošintų jaunuolių, vaikų. Kokia plati dirva laukia šių laikų kunigo mūsų nualintoje tėvynėje. Dabar už vaikų mokymą nesodina į kalėjimą, todėl kunigas turi su visu uolumu susirūpinti jų auklėjimu ir mylėti juos, kaip Jėzus mylėjo, o vaikai labai jaučia, kas juos myli.

Vysk. Tamkevičius kalbėjo: “Kad vaikai burtųsi, reikia tik vieno – kad jie jaustų meilės šilumą iš mūsų. Jei vaikų draugiškai neprakalbinsi kasdien, jie savaime ims skirstytis”. Kalbėdamas vaikams apie Dievą, kunigas tegul neužmiršta įdiegti į jų jautrias širdeles ir tėvynės meilės. Tegul papasakoja apie praeities ir šių laikų didvyrius, ekskursijose teaplanko

**Karolis Kuniauskas 10 m.
Raseiniai.**

ižymesnes Lietuvos vietas. Jeigu yra galimybė, tegul kunigas rūpinasi prieglaudomis, vaikų namais. Gal jis pasakys, kad išlaikyti prieglaudą, vaikų namus reikia daug lėšų. Šv. Juozapas Kotolengietis, įkūręs nelaimingiesiems namus, taip pasitikėjo Dievo Apvaizda, jog vakare atlikusius pinigus metė pro lanką vargšams, bet jam niekada nieko netrūko. Ar skundėsi trūkumais motina Teresė? Ji dalinosi su nelaimingaisiais tuo, ką turėjo, ir niekada nesiskundė.

Jie turėjo daug meilės. Kas gi yra toji meilė, kurios šiandien taip daug reikalaujama iš kunigų ir tikinčiųjų? Šv. Augustinas sako: “Ji turi rankas, kad padėtų; ji turi kojas, kad skubėtų pas vargšus ir kenčiančius; ji turi akis, kad matytų žemės skurdą ir vargą; ji turi ausis, kad girdėtų žmonių aimaną ir skundus; ji turi prieš visus vieną širdį, kad galėtų mylėti ir laiminti. Taip atrodo meilė”.

Kunigas turi būti blaivus ir savo parapijoje kurti blaivybės draugijas. Jis privalo kovoti su girtuokliavimu, Valančiaus pavyzdžiu blaivinti mūsų tautą, kurią carai ir bolševikai norėjo nugirdyti, ir jiems iš dalies pasisekė.

Besirūpindamas gyvąja Bažnyčia, kunigas neturi pamiršti ir Dievo namų. Bažnyčioje turi

būti švaru ir jauku, nes čia gyvena Jėzus, čia yra antrieji tikinčiųjų namai.

Nors ir daug darbų laukia šių dienų kunigo, bet jis privalo rasti laiko sukalbėti brevijorių. Kristus norėjo, kad Jo įsteigtoje Bažnyčioje nuolat būtų meldžiamasi. Ir dabar visoje žemės planetoje kalbamos tos pačios psalmės, kurias kalbėjo Jėzus, Jo Motina ir visi kiti krikščionys bei žydai. "Lyg smilkalo dūmai tekyla aukštin mano maldos" (Ps 140,2).

Nereikėtų net priminti, kad kiekvienas kunigas privalo klausyti savo vyskupo. Vyskupo našta yra labai sunki. Kunigas privalo padėti vyskupui nešti šį sunkų kryžių, o ne dar labiau prislėgti jo pečius.

Šv. Pauliui apaštalaui, daug padėdavo moterys. Ir dabar Bažnyčia supranta, koki didelį vaidmenį jos atlieka Bažnyčios gyvenime. Moterys yra jautresnės, švelnesnės, pastabesnės už vyrus. Jos gali būti labai geros kunigų pagalbininkės. Tačiau čia kunigas turi būti labai atsargus, kad nepapiktintų žmonių. Visos moterys be išimties turi būti jam vienodai brangios.

Jei kunigui sekasi uoliai dirbuotis Bažnyčioje, tegul nesididžiuoja. Juk be Dievo pagalbos jis nieko negalėtų padaryti. Kristus buvo labai nusizėminęs. Jis žmonėms tarnavo, juos gydė, plovė kojas... Malonės veikimui yra tik viena barikada – puikybė. Todėl tegul prisimena jaunieji kunigai, kad jie yra tik dulkelės, kad brangų kunigystės pašaukimą jie gavo iš Dievo. Iš Dievo yra kunigo sveikata, jaunystė, gabumai. Belineka tik nulenkti galvą prieš Tą, kurį jis iškviečia ant altoriaus.

Kunigas privalo atlikti metines rekolekcijas. Bevaikščiojant gyvenimo keliais, nejučiomis prilimpa dulkių, kuriomis reikia retkarčiais nusikratyti. Jėzus taip pat dažnai pasitraukdavo melstis ir apaštalus ragindavo tai daryti. "Atsikėlęs labai anksti, dar neuštant, jis išėjo ir nuėjęs į tuščią vietą, tenai meldėsi"

(Mk 1,26). Jėzus apaštalamis tarė: "Eikite patys vieni nuošaliau į tuščią vietą ir truputį pailsėkite" (Mk 6,30).

Jeį pats Dievo Sūnus po apaštalavimo darbų, susiradęs nuošalesnę vietą, eina melstis, tai kaip labai reikalingas šis dvasinis nuošalumas ir mūsų dienų kunigui. Dabar, kai tiek daug triukšmo pasaulyje: mašinos, lėktuvai televizija, radijas ir kt., kaip labai reikia retkarčiais pailsėti nuo to išorinio ir vidinio triukšmo. Kunigas turi suprasti, kad apaštalas be maldos dvasios, be vidinio gyvenimo yra joks apaštalas. Ir po rekolekcijų nereikia padėti dvasinio turinio knygų. Nors ir didžiausias lažas degtų, bet jeigu jis nebus kurstomas, tuoj užges. Taip, ugnį reikia nuolat kurstyti.

Šv. Teresėlė, net kojos neiškėlusi iš Karmelio, tampa misijų globėja, o dabar net Bažnyčios daktare. Štai ką reiškia malda ir auka! Jeigu kunigas neturi gabumų bendrauti su vaikais, su jaunimu, tegul parenka jiems gerus tikybos mokytojus, įtraukia į veiklą kuo daugiau pasauliečių, o pats tegul dirba kitus darbus, kurie jam geriau sekasi: pvz., bažnyčios remontas, bendradarbiavimas spaudoje ir kiti naudingi darbai, kuriuos jam nurodys jo vyskupas.

Šiais Šv. Dvasios metais nuoširdžiai melsimės už mūsų tautos puošmeną – kunigus, kad jie nepalūžtų po sunkia kunigystės našta ir vestų mūsų tėvynę į šviesesnę rytojų.

*Alsuk many, Šventoji Dvasia,
kad aš mąstyčiau, kas šventa.*

*Uždek mane, Šventoji Dvasia,
kad aš daryčiau, kas šventa.*

*Patrauk mane, Šventoji Dvasia,
kad aš mylėčiau, kas šventa.*

*Paremk mane, Šventoji Dvasia,
kad vis skleisčiau, kas šventa.*

*Globok mane, Šventoji Dvasia,
kas aš neprarasčiau, kas šventa.*

Kas myli, tam atleidžiama

CHIARA LUBICH

“Atleidžiama jai daug nuodėmių, nes ji daug mylėjo” (Luko 7,47).

Ar esi kada nors patyręs laimingumo jausmą, kai išpažintyje palengvinai save, išpažindamas savo nuodėmes, ypač jei tai daryti turėjai labai stengtis? Ar tada nesijautei nušvitęs ir laisvas kaip paukštis, pasiryžęs visa širdimi mylėti Dievą ir niekad daugiau nenusidėti ir taip mylėdamas tuos, su kuriais bendrauji?

Jei taip, tai reiškia, jog tu turėjai jausti savo širdy bent kiek panašiai, kaip toji nusidėjėlė, kuri čia minima.

Tikriausiai tą dienos rytą ji girdėjo Jėzų kalbant sinagogoje ar kaimo aikštėje. Ten Jėzus skelbė karalystę, kurioje buvo atleidžiamos nuodėmės visiems, kurie buvo nusidėję.

Ji norėjo surasti Jėzų, nes buvo paliesta Dievo meilės, kuris ją paveikė tokiu asmenišku būdu, šaukdamas į tarpusavio bendravimą su juo.

Pagaliau ji surado Jį, valgantį Simono fariziejaus namuose. Ji tuoj priėjo prie Jėzaus ir pradėjo plauti jo kojas savo ašaromis, šluostyti savo plaukais ir tepti kvepiančiu aliejumi iš gipsinio indo.

“Atleidžiama jai daug nuodėmių, nes ji daug mylėjo”.

Tais savo veiksmais ji išreiškė nuoširdų dėkingumą, parodydama, kad “ji daug mylėjo”.

Ji buvo įsitikinusi, kad Jėzuje rado išganyką. Patepimu ir bučiavimu jo kojų ji lyg sakė: “Tu išgelbėjai mano gyvenimą”.

Ji nebuvo susirūpinusi, kad atidengė savo plaukus, kas ano meto moteriai buvo gėdinga tai daryti viešumoje. Jai tai nieko nereiškė.

Žinoma, fariziejus Simonas negalėjo suprasti tokio moters elgesio nei suvokti tokio Jėzaus reagavimo, nes žydams buvo draudžiama bendrauti su nusidėjėliais.

Todėl Jėzus jam paaiškino alegorišką palyginimą apie du vyrus, kurie buvo skolingi ir kuriam skola buvo dovanota, paaiškindamas, kad kuriam buvo daugiau dovanota, tasai labiau mylės.

“Atleidžiama jai daug nuodėmių, nes ji daug mylėjo”.

Tuo būdu Jėzus parodė, kad jis pritarė tokiam moters elgesiui, norėdamas Simonui po to įvykio ką nors asmeniškai pasakyti: “Matai šitą moterį? Aš atėjau į tavo namus; tu nedavei man vandens kojoms nusimazgoti, o ji plovė jas ašaromis ir nušluostė savo plaukais” (Lk 7;44).

Neatlikdamas savo pareigos kaip namų šeimininkas, Simonas parodė, kad stokojo ko nors, ką toji moteris turėjo: dėkingumą ir meilę – nepaisant kad įstatymas reikalavo iš jo būti teisiam. Jis neturėjo tokios nepaprastos patirties, kaip ji, nei negavo tokio laisvės jautimo, kurs patiriamas Dievui atleidžiant. Jis taipgi nejautė jokios ypatingos meilės Jėzui, nei reikalo pasikeisti pačiam. Taipgi jis dar neįsitikino, jog nusidėjėlis, kuriam buvo atleista, tuo būdu jau savaime priartėjo prie Dievo.

“Atleidžiama jai daug nuodėmių, nes ji daug mylėjo”.

Kai kurie žmonės nesupranta, kodėl jai nuodėmės buvo atleistos tik todėl, kad ji daug mylėjo. O iš tikrųjų tos moters meilė buvo tik vaisius to pasigailėjimo, kurį ji gavo po to, kai jos nuodėmės buvo atleistos. O josios dėkingumas buvo kaip įrodymas, kad buvo atleista už daug nuodėmių.

Gal kartais ir mus panašios nesėkmės ištinka?

Mes patiriame Dievo meilę ypač tada, kai

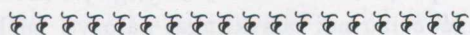
je, gal pačiame jos viduryje, o gal išorėje, esu aš, mažas bejėgis žmogeliukas, kuriam žemėje gyventi yra paskirtas tam tikras laikas. Na ir kas aš – vienas, tarp daugybės žmonių? Vienas: be tėvų, be draugų... Niekas. Taip, aš niekas, nes vieniša, be artimų aš bejėgė, tarsi mažas, audroje besiblaškantis drugelis ar vėjo nešamas lapelis. Todėl aš juos visus gerbiu: draugus, tėvus ir net mokytojus, nes juk jie mane moko gyventi, veda per slaptą knygų pasaulį, moko suprasti kiekvieną žvėrelį... Man jie visi labai brangūs, bet brangiausia iš visų yra šeima.

Ką man reiškia tėvai, mokykla, draugai

(PLB Švietimo komisijos rašinių
konkurse premijuotas rašinys)

Daiva Šliaužytė

Punsko Kovo 11-osios gimnazijos
2-os klasės mokinė

Žemė, kas ji? Iš viršaus atrodo tarsi dėmėtas kamuolys, labai mažas, bet labai keistas. Iš tiesų, tai nepaprastas, stebuklingas kamuolys, kuris savo paviršiuje globoja milijonus miestų, miestelių, kaimų, o juose tūkstančiai tūkstančių žmonių. Žemė tarsi jungia visus žmones į vieną bendriją, į vieną didelę šeimą. Kažkur toje šeimo-

Kas mano šeima? Tėveliai, seserys ir brolis. Jie man svarbiausi. Aišku, turiu ir senelius, dėdes, tetas, pusseseres, pusbrolius, tačiau mano gyvenime jie vaidina jau mažesnę vaidmenį. Tėveliai – tai brangiausi žmonės Žemės rutulyje. Jie man suteikė gyvybę, išmokė mylėti pasaulį. Išmokė atskirti gėrį nuo blogio ir gerbti kitus žmones. Jie mano parama kasdieniame gyvenime. Jie – šviesiausias spindulys, šviesiausia žvaigždė, rodanti man tiesą ir dorą kelią. Be jų mano gyvenimas būtų beprasmiškas, niūrus ir liūdnas. O kas gi pirmą kartą mane apkabino, pabučiavo, kas pirmą kartą į mane nusišypsojo, jei ne brangūs tėveliai?... Taip, jie mane užaugino, išauklėjo. Niekados neužmiršiu pirmos ekskursijos į Lietuvą, į kurią mane nusi-

geriau suprantame, jog jis nori mums atleisti, tada gauname jėgų nuoširdžiai mylėti ir visuomet pradėti gyvenimą iš naujo.

"Atleidžiama jai daug nuodėmių, nes ji daug mylėjo".

Ji mums parodė, kad “ji daug mylėjo”. Atsiliepdama į Dievo gailestingumą jai, ji už tai kaip nusidėjėlė dar labiau jį mylėjo. Todėl ji yra kaip paveikslas ir pavyzdys krikščionims, kurių visos pareigos susumuos meilėje – meilėje Dievui ir artimui.

Mes neturime matyti tos moters atsivertime, josios grįžime prie Dievo ir jo meilės jai, kaip kokį ypatingą ir “nepaprastą atsivertimą”. Ne. Toji pamoka tinka mums visiems. Dievas nuolat ieško tokių, kurie yra pasimetę ar prapuolę. Jo širdis kaip tik nori padėti ypač tokiems, kurie labiausiai reikalingi pasigailėjimo. Jėzus juk buvo kaltinamas, kad draugavo su mokesčių rinkėjais ir nusidėjėliais (žr. Luko 7:34).

Kaip tik su tokia meile Dievas sukelia mumyse tą nuoširdžią meilę ir duoda pagrindą tokiems savitarpio meilės santykiams, kurie nėra kokie nors legalistiniai, bet tikri ir asmeniški. O tokie santykiai mums yra esminiai, jei mes norime būti tikrais krikščionimis.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

vežė mama ir tėtis. Kokia aš tada buvau laiminga... Niekada pati nebūčiau pažinusi tiek naujų vietų, miestų, kiek jie man parodė. Už tai jiems didelis ačiū! Ir nors žinau, kad kažkada gal reiks su jais dalinai išsiskirti, sukurti savo šeimą, tačiau aš jų niekad nepaliksiu. Visados bus jie man svarbiausi, brangiausi ir mylimiausi.

Mano seserys... Man jos ne tik sesutės, bet ir geriausios draugės. Jos niekada neatsako pagalbos. Ir tikrai be jų aš būčiau labai vieniša ir "neturtinga". Juk nuo jų išmokau atskirti tikrą meilę nuo draugystės. Jos mane išmokė gražiai šukuotis, rengtis, pinti lėlėms kasas... Seserys man labai brangios. Visada būsiu joms dėkinga už tai, kad manęs neapleido, neatstūmė. Nors ir buvau jauniausia, niekad man neatsakė pagalbos. Ir dabar, nors jos jau kartu su manim negyvena, nors sukūrė jau savo šeimas, manęs nepalieka. Dažnai aplanko, padeda moksle, mane užtaria. Aš ir pas jas dažnai nuvažiuoju, padedu joms. Labai jas gerbiu, nes žinau, kad seserų jau daugiau neturėsiu. Mes dabar artimesnės negu anksčiau. Seniau būdavo visko: peštynių, barnių... O dabar? Dabar to nėra. Dabar aš supratau, kad pykti neverta, neverta skaudinti jų ir savęs, nes jos man ir yra brangiausios šeimos dalis.

Brolis, kaip gaila, kad jį tik vieną turiu. Jis tikras auksas. Dar kai buvau maža, jis mane vežėsi prie ežero, mokė važinėti dviračiu. O kas gi kitas, jeigu ne brolis, išmokė mane atskirti įvairias dainas garsių dainininkų ir ansamblių? Tiesiog paleisdavo man magnetofono juostelę, o aš pasakydavau, kokia tai daina ir kas ją dainuodavo. Puiku, ar ne? Ir nors jis už mane nemažai vyresnis, neatstumdavo manęs net prie savo draugų. Aš jį labai myliu, nes tai antras (po tėtės) vyras, kurį galiu mylėti tyrai ir atvirai. Be jokio skausmo, melo, apgaulės ar pavydo. Tai tikra, įgimta ir amžina broliška meilė.

Man šeima – tai viskas. Tai brangiausias "daiktas" mano gyvenime. Nežinau, ką aš padaryčiau, jeigu ji staiga "išnyktų", mane paliktų. Tiesiog negaliu apie tai pagalvoti.

Labai sarbi ir tolimesnė šeima: seneliai, dėdės, tetos... Labiausiai iš jų gerbiu senelius. Tai nuostabūs žmonės, išgyvenę daug linksmy ir liūdnu

dienų. Jie taip kaip tėvai visi mane paguodžia, man padeda. Atsimenu, kad močiutė pas mus atvažiuodavo pabūti, kai tėvai kažkur išvykdavo. Tie vakarai, dienos būdavo nuostabios. Nekantriai laukdavau močiutės pasakos, kiekvienos istorijos apie senolių gyvenimą, praeitį. Niekada jų neužmiršau. O senelis? Jis mane išmokė lošti kortomis.

Dažnai nuvažiuoju visa šeima pabendrauti. Būna labai smagu. Kalbame, dainuojame, kai kada lošiamo kortomis. Man šeima – tai didžiausias turtas, kurį žmogui gyvenimas gali padovanoti. Be jos aš būčiau visai kitas žmogus: bevertis, niekam nereikalingas, vienišas. Neturėčiau tikslo gyventi.

Labai didelį vaidmenį mano gyvenime atlieka mokykla. Dažnai girdėjau, kai draugai skundėsi, kad į mokyklą toli, kad nesinori taip toli vaikščioti. Aš tokių problemų niekada neturėjau. Ką man reikšia mokykla? Ji man antri namai. Joje aš praleidžiu pusę dienos. Manau, kad jeigu jos nebūtų, nesugebėčiau nei taisyklingai parašyti laiško. Mokykla man atvėrė paslaptinę knygų pasaulį. Išmokė suprasti "auksines" ir labai svarbias rašytojų mintis, kurios žmogui padeda suprasti gyvenimo paslaptis. Mokykla globoja labai didelį knygų rinkinį – biblioteką, todėl aš pažinau daug įdomių istorijų, kurių niekur kitur nerasčiau.

Taip, ji man antri namai, dar viena didelė, o gal net didžiausia šeima. "Po savo sparnais" augina ji daug vaikų, jaunuolių, kurie ilgainiui tampa suaugusiais žmonėmis. Tai mokykloje vaikai išmoksta bendrauti su kitais, nors anksčiau to mokė ir tėvai. O kas mane išmokytų įvairių užsienio kalbų, jeigu ne mokytojai? Tik jų dėka pramokau rusų, anglų kalbų. Norėčiau dar pramokti vokiečių ir prancūzų kalbas. Mokykla man padeda pasiruošti tolesniam gyvenimui, rinktis profesiją. Esu taip pat labai dėkinga už tai, kad suteikė ji man galimybę mankštintis, sportuoti. Aš pati niekada nebūčiau turėjusi tiek užsispyrimo, kantrybės ir jėgų, bent tris valandas savaitėje skirti mankštai. Bet svarbiausia, mokykloje pasijutau vertinama kitų ir reikalinga. Kiekvienas gautas penketas ar ketvertas suteikdavo man daug džiaugsmo. Labai man svarbu, kad mokykloje suradau būrį draugų, be kurių gyvenimas neturėtų jokios prasmės.

Jie man tarsi broliai, seserys. Niekada manęs nepaliekia nuliūdusios. Visada suranda šiltų žodžių, kuriais sugeba mane paguosti, pralinksinti, užjausti. Dauguma geriausių draugų, tai klasės draugai. Jie visada šalia: ir pamokos metu, ir pertraukos, o net ir už mokyklos ribų. Jie man nepakartojami ir nepakeičiami. Dažnai susirinke linksminamės, džiaugiamės, dainuojame, šokame. Mano pačios laimingiausios ir linksmiausios valandos prabėgo draugų būryje. Tai jiems turiu padėkoti už tai, kad galiu juoktis, šokti, džiaugtis, nes pati to padaryti nesugebėčiau. Neturėtų tai tiesiog prasmės. Niekuo neblogesni už klasės draugus ir kiti draugai, pažinti kažkur diskotekoje, ekskursijoje... Mano manymu, kuo daugiau jų turėsiu, tuo būsiu turtingesnė. Nes tikri draugai – tai man didelis turtas. Aišku, pasitaiko tarp mūsų ir nesusipratimų, bet tai normalu.

Su draugais aš išgyvenu pačias gražiausias, kartais ir sunkiausias akimirkas. Juk būna taip, kad kažko tėvams negali papasakoti, tiesiog nežinome – kaip, o draugams galime pasakyti viską, net didžiausią paslaptį.

Labai man gaila žmonių, kurie draugų neturi. Juk tokių yra, tiesa? Jie gali būti turtingiausi, bet už pinigus draugo nenupirksi. Man atrodo, kad tokie žmonės yra labai vieniši ir liūdni. Jie elgetos, vaikštantys po Žemę ir ieškantys, prašantys trupinėlio laimės, lašelio džiaugsmo.

Negaliu sau tiesiog įsivaizduoti, kad kažkokia jėga išplėštų man draugus, atimtų juos. Be jų aš negalėčiau gyventi, nerasčiau prasmės be tikslo klaidžioti gatvėmis – o su draugais, tai tarsi ekskursija. Būna ir taip, kad nuvažiuoju į šokius ir nematau jokio savo draugo. Iš karto noriu važiuoti namo, neturiu tikslo ten pasilikti, bet kai pamatau bent vieną iš jų, iš karto širdis ima greičiau plakti. Veidas man nušvinta, o akys net pradeda blizgėti. Manau, jog taip ir turi būti.

Jūs klausiat, ką man reiškia draugai? Jie man – viskas: liūdesys, džiaugsmas, juokas, ašaros, meilė. Jie man padeda pasirinkti gyvenimo kelią, saugo, kad nepasukčiau į “nedorą vieškelį”, “globą” mano mintis ir paslaptis. Be draugų aš būčiau niekas. Klaidžiočiau kažkur Žemės gilumoje, būčiau tarsi paklydęs paukštelis, nesurandantis ke-

lio namo. O gal nenorintis jo surasti?

Šeima, mokykla, draugai... Atrodo, jie visi panašūs, betgi kaip labai skirtingi. Jie vienas kitą papildo, visi kartu “suklijuoja” atsiradusius tarpus. Jeigu pritrūktų man šeimos, aš mirčiau iš liūdesio, sielvarto, skausmo. Jeigu atimtų man kažkas draugus, aš tapčiau vieniša ir labai nelaiminga. O jeigu kartais prieš mane uždarytų mokyklos duris, aš suklupčiau ir nebegalėčiau pasikelti. Žinau, ateis laikas, ir reikės ją palikti, bet dabar aš tam dar nepasirengusi, aš dar neišmokau viso to, ko privalėčiau išmokti ir žinoti. Taigi šeima, mokykla ir draugai – tai svarbiausi “ramščiai” mano gyvenime. Tai brangiausias auksas, neįkainojamos brangenybės, kurių iš mano širdies, mano sielos, niekas niekada neišplėš.

Taigi, Žemė, kas ji? Kamuolys, kabantis rutulys? Ne – tai stebuklingi, šilti namai. Ne tik mano, bet ir mano šeimos, draugų ir visų, visų žmonių. Joje mes visi susitikom ir tapom neišskiriama bendrija, šeima.

Kas padeda ir kas kliudo sugyventi su kitais

(Jaunimo grupėje premijuotas rašinys)

Jurgita Abraitytė

Visai neseniai pavarčiau vieną savo vaikystės knygėlę, kuri mane privertė iš naujo pamąstyti apie tai, kas yra žmogus ir kas esu aš. Ta knygėlė – tai A. de Sent-Egziuperi “Mažasis princas”. Nežinau kodėl, bet man pasidarė labai liūdna, kai pagalvojau, jog dar prabėgs keletas mėnesių ir aš jau būsiu įrašyta į “suaugusiųjų sąrašą”. Žinoma, jūs galite paklausti, kuo gi tai susiję su šio rašinio tema, ar tai paaiškina sugyvenimą ar nesugyvenimą su kitais? O aš manau, tiesą sakant, sutinku su mažojo princo mintimi, kad “tik vaikai žino, ko jiems reikia”. Ir tai visai nereikia, kad suaugusieji to nežinotų. Aš tik manau, kad vaikai yra nuoširdesni, jiems viskas pasaulyje yra paprasčiau. Štai ką mažasis princas sako apie mūsų pla-

netą: “Žemė – ne bet kokia planta! Joje yra šimtas vienuolika karalių (įskaitant, žinoma, ir negrų karaliukus), septyni tūkstančiai geografų, devyni šimtai tūkstančių biznierių, septyni su puse milijono girtuoklių, trys šimtai vienuolika milijonų tuščia galvių – maždaug apie du milijardus suaugusių žmonių”.

Dabar pasaulyje gyvena daug daugiau žmonių, tačiau jie nedaug pasikeitė. Jie visi skuba. Skuba gyventi: jie pasineria į mokslą, atradimus, į savo kasdieninį darbą, rūpesčius, problemas, o blogiausia tai, kad, taip labai skubėdami, niekur nespėja. Šių žmonių gyvenimas yra nuolatinis skubėjimas, o tai labai liūdna, nes jie užmiršta vieną labai svarbų dalyką: “Žmonės neturi laiko ko nors pažinti. Jie nusiperka viską jau gatavą iš prekybininkų. Bet kadangi nėra prekybininkų, iš kurių būtų galima nusipirkti draugų, tai draugų žmonės ir neturi” (“Mažasis princas”).

Būtent dėl šios priežasties ir prakalbau apie vaikus. Vaikai turbūt vieninteliai žmonės žemėje, kurie niekur neskuba. Kaip jau sakiau, jiems viskas pasaulyje yra paprasta ir aišku, kaip ir mažajam princui: “Žvaigždės čia šviečia turbūt todėl, – tarė jis, – kad kiekvienas galėtų kada nors susirasti savo žvaigždę”. Vaikams gyvenimas yra labai paprastas galbūt todėl, kad jie stengiasi jame pamatyti tai, kas gera ir gražu. Turbūt ir suaugusiems nereikia “suvaikėti”, kad jiems gyvenimas pasidarytų daug malonesnis. Manau, tik pakanka būti nuoširdesniems ir nepamiršti, kad žmogui gyvenimas duotas ne vien tik tam, kad jis užsidirbtų daugiau pinigų, pasistatytų didesnę namą ar baigtų kuo daugiau universitetų. Svarbiausia, manau, yra tai, kad žmogus pasaulyje gyventų dėl žmogaus.

Kiekvienas iš mūsų, atkeliaudamas į šį pasaulį, kartu atsinešė ir savo gyvenimą. Tačiau žmogus vienas gyventi negali. Kad žemėje nesijaustų vienišas, Dievas jam sukūrė dar vieną, labai į jį panašų žmogų. Bet Sent-Egziuperi pasakytų, kad tarp žmonių taip pat gali jaustis labai vienišas. O kodėl? Kaip tai gali būti?!

Manau, kad gali. Kiekvienas žmogus yra individuali asmenybė, kuri nuo kitų, tokių kaip jis,

skiriasi savo išvaizda, mąstymu, norais, sugebėjimais, tikslais ir dar daug kuo. Žmogus turbūt yra kaip ta gėlė, apie kurią kalbėjo mažasis princas: “Mano gėlė yra trumpalaikė, ir ji turi tik keturis dyglius apsiginti nuo pasaulio!” Tiesa, mes pasaulyje tikrai esame amžini, be to, dažnai turime ne keturis, o visą tuziną spyglių, kuriais ginamės nuo visko, kas mums kenkia, mus skaudina. Tačiau be šių spyglių žmogus būtų pasaulio sunaikintas. Bet kaip tik tie spygliai skaudina ir trukdo mums bendrauti su kitais žmonėmis. Tai ką tad reikia daryti?

Šv. Augustinas sakė: “Žmonės keliauja, ieškodami stebuklų kalnuose, kurių aukštis užgniaužia kvapą, jūros bangų mūšoje, grakščiose upių kilpose, okeano beribėse platybėse, taisyklinguose žvaigždžių keliuose. Ir tik pro save jie praeina nesisėbėdami”.

Iš tiesų ir žvaigždės, ir jūra, ir kalnai – viskas yra nepaprastai gražu. Laimingas tas, kuris mato ir džiaugiasi šiuo grožiu. Tačiau dar laimingesnis, manau, yra tas, kuris grožį sugeba matyti kiekviename žmoguje. Tas žmogus, kuris moka stebėtis savimi, tikrai yra apdovanotas, nes jis mokės stebėtis viskuo, kas šiame pasaulyje yra gražiausia.

O kaip tai padaryti? Kaip išmokti stebėtis viskuo, kas mus supa? Aš manau, kad yra kas labai galingas, kas gali įveikti bet kokias kliūtis – tai Meilė. Tai taip manau, kad Meilė yra visų svarbiausia, nes nuo jos viskas prasideda: gyvybė, pažinimas, draugystė, menas... Iš meilės prasideda grožis.

Žmogus taip pat yra gražus. Labai gražus. Tik dažnai jis nenori šito pripažinti. O Meilė kaip tik ir leis matyti tai, kas gražu, išmokys pastebėti ir stebėtis tuo, kas supa.

Mažasis princas pasakytų, kad net ir dykuma yra graži, nes “joje kažkur slypi šulinys...”

Manau, kad kiekviename žmoguje, nesvarbu kas jis ir koks jis būtų, yra kažkas gero ir gražaus. Tik šis grožis, kaip šulinys, yra kažkur giliai. Reikia tiktai mokėti, o svarbiausia – labai norėti jį pamatyti.

KALBA

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

LINKSNIŲ VARTOJIMO KLAIDOS

Galininkas nevertotinas:

1. neapibrėžtam objektui reikšti, kai norima pasakyti ne visumą, o tik tam tikrą neapibrėžtą objekto dalį, pvz.: *Po koncerto solistei įteikė gėles (= gėlių). Kartais juk ir mes patys darome klaidas (= klaidų). Paskaitininkas pateikė žinias (= žinių) apie priešistorinius laikus.*

2. objektui po neiginio: *Noriu pasiteirauti, ar negavai kokį nors (= kokio nors) laiško. Aš tave (= tavęs) jau labai seniai nemačiau. Neskubėk daryti išvadas (= išvadų).*

Galima vartoti kilmininką ar galininką, kai linksnį stipriau valdo ne neigiamasis veiksmas, o prie jo prišlijusi teigiamoji bendratis: *Jis niekuomet neatsisako parašyti straipsnio (= straipsnį).*

3. tikslui arba siekimui reikšti: *Vyrai išėjo rugius (= rugių) pjauti. Profesorius atvyko paskaitą (= paskaitos) skaityti. Kada tu išvyksi karo tarnybą (= karo tarnybos) atlikti?*

4. daikto paskirčiai reikšti: *Jiems trūko kareivių ginti savo žemės (= savo žemėms ginti). Reikalingas kambarys apgyvendinti studentą (= studentui apgyvendinti).*

5. su veiksmasmodinės kilmės būdvardžiais *nešinas, vedinas*: *Eina moteriškė didelį ryšulį (= dideliu ryšuliu) nešina ir kūdikį (= kūdikiu) vedina.*

Įnagininkas nevertotinas:

1. pastoviai, nuolatinei būsenai reikšti (paprastai su veiksmasmodžio *būti* formomis): *Jie dar ne visi yra mūsų sąjungos nariais (= nariai). Sportas gali būti gera charakterio ugdymo priemonė (= gera charakterio ugdymoji priemonė).*

2. kai būsena nusakoma būdvardžiais ar būdvardinę reikšmę turinčiomis kitomis kalbos dali-

mis, jas reikia derinti su daiktavardžium, reiškiančiu tos būsenos turėtoją:

a. ne įnagininkas, bet vardininkas: *Vaikas norėjo būti panašiu (= panašus) į savo tėvą. Jis atrodo labai senu (= senas). Jis pirmuoju (= pirmasis) atbėgo.*

b. ne įnagininkas, bet kilmininkas: *Jo norima būti protingesniu (= protingesnio). Vien pinigai nepadaro žmogaus laimingu (= laimingo). Aš nenoriu tavęs nelaimingu (= nelaimingo) padaryti.*

c. ne įnagininkas, bet naudininkas: *Reikėjo apsimesti nesveiku (= nesveikam). Tau reikia būti mandagesniu (= mandagesniam). Jums gresia pavojus būti apgautais (= apgautiems).*

d. ne įnagininkas, bet galininkas: *Šios stilistikos priemonės daro kalbą vaizdingesnę (= vaizdingesnę). Modernūs išradimai daro žmonių gyvenimą lengvesniu (= lengvesnį).*

3. veiksmo būdai reikšti nevertotinas įnagininkas be prielinksnio: *Aš tai atliksiu dideliu malonumu (= su dideliu malonumu). Jis dirbo nepaprastu uolumu (su nepaprastu uolumu). Solistė dainavo ypatingu įsijautimu (su ypatingu įsijautimu).*

4. kokybės turiniui reikšti su būdvardžiais *turtingas, gausus* vartotinas ne įnagininkas, o kilmininkas: *Lietuva gausi miškais (= Lietuvoje gausu miškų). Jis yra turtingas garbe (= garbės). Šis vanduo turtingas mineralais (= mineralų).*

Pastaba. Su veiksmasmodžiais *laikyti, skelbti, vadinti, pripažinti* įnagininkas – ne klaida, pvz.: *Jį laikė gražiu, bet lengvabūdišku. Jis padėtį pavadino pavojinga. Teismas jį pripažino nekaltu. Po dvejų metų jaunuolį paskelbė dingusiu be žinios.*

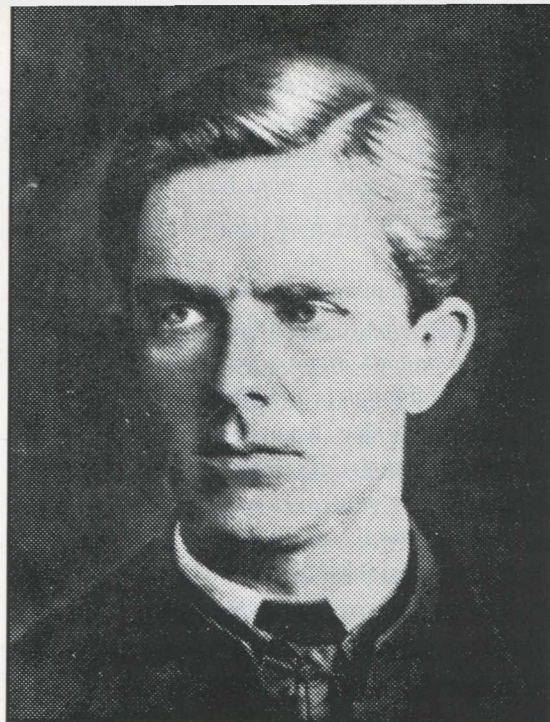

KALBININKO KAZIMIERO JAUNIAUS SUKAKTIS (1848 - 1908)

Danutė Sabaliauskaitė - Liutkevičienė

Šiais metais minime žymaus lietuvių kalbininko, kunigo Kazimiero Jauniaus 150-ies metų gimimo sukaktį.

“Tai buvo žmogus su milžiniška lingvistinių žinių atsarga, gilus kalbos mokovas ir apskritai

Kazimieras Jaunius (1848-1908)

kalbininkas tikrąja to žodžio reikšme,” – rašė apie Kazimierą Jaunį jo amžininkas ir bičiulis, daug lietuvių kalbos mokslui nusipelnęs rusų kalbininkas, būsimas stačiatikių vyskupas Aleksandras Aleksandrovas.

K. Jaunius gimė 1848 m. gegužės 19 dieną Lembo kaime, netoli Kvėdarnos (dabartiniame Šilalės rajone). Tėvas buvęs rimtas, protingas, nors ir beraštis valstietis, į kurį patarimo kreipdavęsi kaimynai, norėdami sudaryti kokias teises sutartis. Motina buvusi liksma, geraširdė, daugiau nei kiti senoviškų žemaitiškų žodžių mokėjusi moteris. Kaip tik ji pirmoji ir atkreipė dėmesį į Kaziuko gabumus – dar tik trejų metų jis jau sugebėjo persižegnoti. Sūnų tėvai leido į Rietavo triklasę lenkišką mokyklą, nes lietuviškų tuo metu nebuvo. Ją baigęs, 1860 - 1864 m. mokėsi Telšių progimnazijoje, vėliau Kauno gubernijos klasikinėje gimnazijoje. 1871 m., gavęs Kvėdarnos valsčiaus sueigos atleidimą nuo rekrutų prievolės, K. Jaunius įstojo į Kauno kunigų seminariją. Čia tapo Antano Baranausko, lietuviškai dėsčiusio homiletiką (pamokslų sakymo metodiką) ir lietuvių kalbą, mo-

kiniu. Mokydamasis seminarijoje, K. Jaunius įsitraukė jau ir į gimtosios žemaičių tarmės studijas, domėjosi kitais lietuvių kalbos dalykais. Pirmasis jo darbelis iš tarmių buvo tarmiškai užrašyta pasaka “Pasaka paraszyta pagal kalbos Endrejawiszkiu”. Ją 1875 m. savo knygoje “Litauische Studien” paskelbė čekų kalbininkas Leopoldas Greitleris. Dar seminarijoje mokydamasis, K. Jaunius ėmė kritiškai vertinti kai kuriuos savo mokytojo A. Baranausko skelbiamus dalykus. A. Baranauskas laikėsi Augusto Schleicherio pažiūrų į lietuvių kalbos rašybą, o K. Jaunius – Frydricho Kuršaičio. Mokytojas ir mokinys dažnai rimtai diskutuodavę, netgi ginčydavęsi, tačiau A. Baranauskas K. Jaunį labai vertino. Neatsitiktinai, kai 1875 m. lenkų kalbininkai Janas Baudouinas de Courtenay ir Janas Karłowiczius lankėsi Kaune, A. Baranauskas jiems pristatė K. Jaunį, kuris svečius nestebino savo kalbiniu išprusimu.

1875 m. baigęs seminariją, K. Jaunius buvo pasiūstas toliau studijuoti į Peterburgo dvasinę akademiją. Ten jis šalia teologinių dalykų gavo ir puikų humanitarinį išsilavinimą: lotynų, graikų ir hebrajų kalbas jam dėstė garsūs ano meto Rusijos mokslininkai. Akademijoje K. Jaunius vis labiau įsitraukia į lietuvių kalbos tiriamąjį darbą. 1879 m., Peterburgo mokslų akademijos prašymu, jis recenzuoja Antano Juškos “Lietuviškų dainų” rinkinį. Teigiama jo recenzija prisidėjo prie spartesnio šio nepaprastai svarbaus lietuvių liaudies dainų rinkinio išspausdinimo.

1879 m. K. Jaunius grįžo į Lietuvą ir buvo paskirtas Kauno katedros vikaru, o nuo 1880 m. Kauno kunigų seminarijoje ėmė dėstyti įvairius teologijos dalykus, lotynų, vėliau – ir lietuvių kalbą. Studentai jį labai mėgo. 13 metų, praleistų Kaune, buvo pats laimingiausias ir darbingiausias jo gyvenimo laikotarpis. Tačiau dėl žavėjimosi kalbotyra kartais nukentėdavo jo kaip dvasininko pareigos. Juo labiau, kad Žemaičių vyskupas Mečislovas Leonardas Paliulionis buvo gana konservatyvių pažiūrų žmogus, nemėgęs, kai dvasininkai užsiiminėdavo tiesiogiai su religija nesusijusiais dalykais. Todėl 1892 metais J. Jauniui buvo pasiūlyta pasirinkti kurią nors kaimo parapiją. Tada jis

apskritai atsisakė likti Žemaičių vyskupystėje ir geriau sutiko išvykti į tolimąją Kazanę, kur buvo paskirtas šio miesto katalikų parapijos klebonu. Tačiau čia gerokai pašlijo jo sveikata. Teko gydytis net psichiatrijos ligoninėje. Apie K. Jaunius tragediją sužinojusi pedagogė ir visuomenės veikėja Jadvyga Juškytė ryžosi jį gelbėti ir 1895 m. jai pavyko K. Jaunių parvežti atgal į Lietuvą. Čia jo sveikata greitai pasitaisė.

1889 m. K. Jaunius buvo paskirtas Peterburgo dvasinės akademijos graikų kalbos dėstytoju, o nuo 1899 m. – lotynų ir graikų kalbos ordinariniu profesoriumi. 1902 m. jis ėmė dėstyti ir hebrajų kalbą. Tačiau sėkmingą K. Jaunius darbą netrukus ėmė trukdyti kitos ligos ir 1906 m. iš akademijos jam teko pasitraukti. Mirė 1908 m. kovo 9 dieną Peterburge vienišas ir visų apleistas. Palaidotas Kaune. Graudi detalė: jo palikimas buvo įkainotas tik 170 rublių, asmens daiktai parduoti iš varžytinių. 40 knygų iš savo mokytojo bibliotekos nusipirko jo sekretorius Kazimieras Būga.

K. Jaunius mums visų pirma svarbus kaip dialektologas. Jis yra parengęs Raseinių, Panevėžio, Šiaulių, Kauno, Zarasų, Ukmergės tarmių aprašus, straipsnį *Lietuvių kalbos priegaidės*. Šiuose savo darbuose ir „Lietuvių kalbos gramatikoje“ jis suklasifikavo lietuvių kalbos tarmes, suformulavo esminius kriterijus, pagal kuriuos viena tarmė skiriasi nuo kitos. Toliau šią jo klasifikaciją tobulino kiti kalbininkai, daugiausiai K. Būga ir Antanas Salys.

Minėtoji *Lietuvių kalbos gramatika*, kurios pagrindą sudarė J. Jaunius 1885–1892 m. Kauno kunigų seminarijoje skaitytos paskaitos ir kuri nebūtų išėjusi be jo sekretoriaus ir mokinio K. Būgos pastangų, lietuvių kalbos tyrinėjimo istorijoje suvaidino žymų vaidmenį. Jonas Jablonskis 1913 m. rašė: „Iš Jaunius pats aš esu daugiausia suvokęs gyvosios kalbos faktų ir nė vienas lietuvių kalbos vadovėlis nėra man davęs tiek nauja kalbos srityje, kiek šitas Jaunius kalbomokslis – gramatika...“ K. Jaunius gramatika mums gerokai neįprasta savo sudėtinga rašyba, mat jis savo rašybą grindė tarmių derinimo principu. Neretai lengviau naudotis rusišku K. Būgos šios gramatikos vertimu.

K. Jaunius kūrė ir lietuvių gramatikos terminus. Jo terminai nebuvo visai originalūs, dauguma jų versti iš lotynų kalbos ir anaip tol ne visi prigiję lietuvių kalboje. Tačiau terminai *linksnis*, *linksnuotė*, *priegaidė*, *priešdėlis*, *prieveiksmis*, *prokalbė*, *veiksmazodis* ir kt. vartojami iki šiol.

K. Jaunius lingvistinių interesų platumą rodo ir jo rankraštinis palikimas. Jis buvo vienas pirmųjų mūsų kalbininkų, bandžiusių tyrinėti baltų ir Baltijos finų kalbų santykius. Yra išlikę trys šios srities rankraštiniai jo darbai: lietuvių–estų kalbų etimologinis žodynėlis, lietuvių–suomių kalbų etimologinis žodynėlis ir baltiškos kilmės suomių kalbos skolinių žodynėlis. Bandė jis tyrinėti indoeuropiečių, ir semitų–chamitų kalbų santykius.

K. Jaunius nuopelnai lietuvių kalbotyrai nebuvo nepastebėti. 1903 m. Krokuvos universitetas jį kvietė vadovauti naujai steigiamai Lietuvių kalbos katedrai. 1904 m. Kazanės universitetas jam suteikė lyginamosios kalbotyros garbės daktaro laipsnį.

Didysis lenkų kalbininkas J. Baudouinas de Courtenay, neretai apie didžiuosius kalbotyros pasaulio autoritetus atsiliepdavęs gana skeptiškai, K. Jaunių vadino genialia asmenybe. Jo genialumo požymiais jis laikęs tris Jaunius ypatybes: 1) milžinišką atmintį, kurioje buvo begalė faktų iš daugelio kalbų, 2) jo ypatingus gabumus apibendrinimams ir toli siekiančioms išvadoms, 3) proto žvalumą, „nes iki savo dienų pabaigos Jaunius gebėdavo įsisavinti naujausius mokslo pasiekimus ir sekti mokslo pažangą“.

Tiesa, K. Jaunius, neturėjęs sistemingo lingvistinio pasirengimo, vienur kitur klysdavo, kartais sukurdavo dėsnius, kurių negalima buvo įrodyti. Šiomis K. Jaunius klaidomis kurį laiką buvo užsikrėtęs ir žymiausias lietuvių kalbos tyrėjas K. Būga. Tačiau kaip be Antano Baranausko nebūtume turėję Kazimiero Jaunius, taip be Kazimiero Jaunius tikriausiai nebūtume turėję ir Kazimiero Būgos.

Šių metų rudenį Lietuvių kalbos institutas rengia specialią Kazimierui Jauniui skirtą konferenciją. Gražiai kalbininko sukaktis buvo paminėta ir jo tėviškoje.

Alfonsas Nyka-Niliūnas. DIENORAŠČIO PRAGMENTAI 1938-1970.

Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas 1998 m. Čikagoje, 218 Brookside Lane, unit A, Willobrook, IL 60514-2907. Tiražas 600 egz. Knygos apipavidalinimas Henrietos Vepštienės. 542 psl., kieti viršeliai, kaina 25 dol.

Autorius pastebi, kad skelbiamieji dienoraščio fragmentai (išskyrus dėl tam tikrų priežasčių praleistus įrašus arba jų dalis) yra ne atranka, bet visa, kas iš liečiamojo laikotarpio išliko.

Tai yra tokio ilgo laikotarpio trumpi fragmentai. Jeigu skaitytojas turės ryžto ir kantrybės juos visus perskaityti, tikriausiai ras daug įdomios ir informatyvios medžiagos ne tik apie įvairias autorių nuotaikas, bet ir apie atvirai pateiktas kai kurių visiems pažįstamų asmenų charakteristikas.

Andrius Ašmantas. **RINKTINIAI RAŠTAI**. Sudarė Aldonas Pupkis. Rinko ir maketavo Rūta Buidovienė. Išleido UAB "Pradai" leidykla, T. Vrublevskio g. 6, 2600 Vilnius. Tiražas 2000 egz. 506 psl., kaina sutartinė.

Andriaus Ašmanto (1906-1941) *Rinktiniuose raštuose* spausdinami kalbotyros ir kalbos mokslo populiarinamieji straipsniai, diplominis darbas ir akcentologijos, fonetikos bei tarties paskaitos, rinktinė publicistka, paskelbta tarpukario metų periodinėje spaudoje. Knygos gale pateikiamos redakcinės pastabos ir paaiškinimai.

Pratarmėje knygos sudarytojas primena, kad parengti šią knygą nuolat skatino Andriaus Ašmanto sūnus prof. Leonas Ašmantas. Dėkoja jam ir jo artimiesiems už pateiktą archyvą ir nuotraukas,

taria ačiū ir prof. Zigmui Zenkevičiui už teigiama knygos įvertinimą.

Laiškų lietuviams redaktorius dėkoja už parodytą šiltą nuoširdumą Andriaus Ašmanto dukrai Joalitai, neseniai jam atsiuntusiai šią vertingą knygą.

Kęstutis Trimakas. **PRIIMTI JĖZŲ KRISTŲ IR GYVENTI SU JUO**. Pagal Jono Pauliaus II enciklikas.

Ši nedidelė (tik 62 puslapių) knygelė gali būti labai naudinga tiems, kurie domisi paskutinėmis Jono Pauliaus II enciklikomis, ruošiantis sutikti trečiąjį tūkstantmetį, bet negali tų enciklikų išsiai perskaityti. Šioje knygelėje yra gražiai autoriaus paruošta tų enciklikų santrauka. Čia yra suglaustai pateiktos šios enciklikos: 1. Žmogaus Atpirkėjas. Jėzus Kristus mūsų gyvenime. 2. Apstus gailestingumo. Dievas Tėvas Jėzaus ir mūsų gyvenime. 3. Viešpatį ir Gaivintoją. Šventoji Dvasia Jėzaus ir mūsų gyvenime. 4. Atpirkėjo Motina. Marija ir Jėzaus ir mūsų gyvenime.

XXI amžiaus leidinys. Kaunas, 1998 m. Tiražas 5000 egz.

METMENYS. Nr. 74. Kūryba ir analizė. Redaguoja Violeta Kelertienė ir Rimvydas Šilbajoris. Administruoja Marija Paškevičienė, 306 55th Place, Downers Grove, IL 60516. Metinė prenumerata – 15 JAV dolerių.

I LAISVĖ. Leidžia Lietuviškų studijų centras Čikagoje. Redaguoja Juozas Baužys, 9240 Cliffside LN., Orland Park, IL 60462-7790. Administruoja Jonas Prakapas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305. Metinė prenumerata – 15 JAV dolerių. JAV ir Kanadoje – 10 JAV dolerių. Lietuvoje – tik 5 JAV doleriai.

LITUANUS. Vol. 44, No. 2. Šį numerį redagavo Robertas Vitas. Išeina 4 kartus per metus. Metinė prenumerata bibliotekoms ir kitoms įstaigoms – 15 dol., kitiems – 10 dol. Redakcijos ir administracijos adresas – Lituanus, 6621 S. Troy Street, Chicago, IL 60629-2913.

□ Arkiv. S. Tamkevičiaus dekretu, atskyrus dalį Šv. Antano parapijos teritorijos, nuo bal. 28 d. Kaune steigama nauja Gerojo Ganytojo parapija. Kol bus pastatyta bažnyčia, šv. Mišios sekmadieniais bus aukojamos Dainavos vidurinėje mokykloje.

TĖVYNĖJE

Paruošė Marija A. Jurkutė

PROTESTO AKCIJOS TRUKMĖ BUVO REKORDINĖ

Agentūra "Factum" prie Lietuvos kultūros fondo į Lietuvos rekordų knygos Politikos skyrių įrašė naują rekordą.

Tai ilgiausiai trukusi protesto akcija, surengta Vilniuje, buvusiuose KGB rūmuose. Ji tęsėsi 3 metus 5 mėnesius ir 26 dienas.

Šią akciją 1993 m. gruodžio 11 d. pradėjo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, vadovaujama Balio Gajausko, protestuodama prieš tuometinės valdančiosios Lietuvos demokratinės darbo partijos daugumos Seime ir Vyriausybės siekius išsklaidyti KGB archyvus, legalizuoti ir amnestuoti SSRS specialiųjų tarnybų darbuotojus.

Akcijos dalyviai taip pat reikalavo išsaugoti buvusius KGB rūmus, kaip memorialinį muziejų.

Protesto akcija, trukusi iki 1997 m. birželio 7 d., pradžioje vadinta "Kaliniai grįžta į kameras", o nuo 1994 m. vasario 12 d. – "KGB archyvus – į švarias rankas".

Ilgiausiai trukusioje protesto akcijoje dalyvavo 13 tūkst. 371 žmogus. Jos štabui vadovavo buvęs politinis kalinys Stasys Žukas. Akciją parėmė kultūros ir meno veikėjai, kai kurie kiti vilniečiai, užsienio lietuviai.

Susitarus su nauja Vyriausybe ir paskelbus trylikos punktų memorandumą, 1997 m. birželio 7 d. protesto akcija baigėsi.

Agentūra "Factum" neturi žinių, kad kur nors pasaulyje būtų vykusį panašią akciją, kai buvę kaliniai savo noru grįžta į įkalinimo vietą ir saugo ją kaip savo akį. Esama ketinimų išsiųsti reikiamą medžiagą Gineso firmai šią akciją įregistruojant kaip pasaulio rekordą. ("XXI amžius" Nr. 37)

STUDENTAI IŠAUDĖ UŽTERŠTO ORO PAVEIKSLĄ

Vilniuje, Tauro kalno papėdėje išsikūrę keli Dailės akademijos Kauno filialo studentai tekstilininkai prie judrios sankryžos per dvi dienas iš baltų siūlų audė pusantrą metro ilgio drobę, kuri per audimo laiką nuo užteršto oro papilkėjo.

Šią originalią akciją, kuria norėta atkreipti dėmesį į oro užterštumo problemą, organizavo jaunųjų menininkų grupė "Dvinytis" ir gamtosaugininkų bendrija "Atgaja".

Studentai pasakojo, kad, žiemą auditorijoje ausdami drobę, pastebėjo, jog ilgainiui drobės spalva ėmė keistis. Iš medvilnės išauta drobė dryžiais papilkėjo. Tada sumanyta nustatyti, kaip audinį paveiks ypač užteršta aplinka.

Organizatoriai neslėpė, kad jie tikėjosi gerokai pilkesnio audeklo – dėl pakankamai palankių aplinkai oro sąlygų pravažiuojančių automobilių išmetami suodžiai ir sukeliama dulksė išsisklaidydavo, todėl tik labai maža jų dalis pateko ant drobės. Nepaisant to, simbolinis "užteršto oro atspaudas" buvo gautas. Jis bus eksponuojamas Kaune įvyksiančioje tekstilės parodoje.

Drobę pasikeisdami dvi paras audė keturi studentai. Kartu buvo platinama atitinkama informacija, diskutuojama su smalsuoliais apie transporto keliamą taršą, triukšmą, apie spūstis gatvėse ir kiemuose, saugų eismą, mažėjančią erdvę pėstiesiems ir visur besiskverbiančius automobilius.

Pasak organizatorių, akcija Vilniuje yra tik sumanymų pradžia. ("Lietuvos aidas" Nr. 103)

KURŠIŲ MARIOSE VOKIEČIAI TIKISI RASTI GINTARO KAMBARĮ

Buvęs Preilos gyventojas, darbar Vokietijoje gyvenantis 80-metis vyras į Neringą atvyksta nebe pirmą kartą. Specialia aparatūra ištyręs Preilos marių krantinę, jis Neringos miesto valdžiai teigė marių dugne esant neįkainojamą radinį.

Neringos meras Stasys Mikelis žurnalistams papasakojo, kad pirmą kartą šis atkaklusis vokiečių į Neringą buvo atvažiavęs 1995 metų vasarą.

Iki karo Preiloje gyvenęs vyras pasakojo, kad 1944 matė, kaip prie Preilos marių krantinės at-

plaukė vokiečių karo laivas, o kariškiai iš jo nešė dėžes ir krovė į patalpą po žeme. Vokietis nori gimtojoje žemėje atrasti šį paslėptą lobį. Lydimas policijos pareigūnų, buvęs preiliškis ieškojo tos vietos prie marių, tačiau rasti nepasisekė. Po metų, 1996-ųjų vasarą, jis grįžo ir vėl bandė atrasti šią slaptą vietą, tačiau vėl bergždžiai.

Šiomet kartu su senuku vokiečiu į Neringą atvyko tyrinėtojų komanda su specialia aparatūra, mokslininkų, žurnalistų grupė bei dar vienas buvęs preiliškis, kuris irgi teigė matęs kariškius kraunant dėžes į slėptuvę.

Profesionaliai marių dugną ištyrė ekspertai merui pateikė schemą, kurioje matyti, kad marių dugne kažkas paslėpta. Per 50 metų marių vanduo apsemė slėptuvę, ir ji buvo aptikta vandenyje pusės metro gylyje. Schemoje pavaizduota apie 20 kv. m patalpa po vandeniu, pridengta specialiais, vandeniui nepralaidžiais rąstais.

Mero S. Mikelio nuomone, jei vokiečiai iš tikrųjų aptiks vertingą radinį, jis taps tarptautiniu derybų objektu. Merui vokiečiai visą laiką atkakliai tvirtina, kad dėžėse gali būti vadinamojo Gintaro kambario puošybos elementai. ("Lietuvos aidas" Nr. 106)

AŠTUNTAS "LIŪTŲ" KLUBAS

Klaipėdoje atidarytas Klaipėdos krašto LIONS klubas, pasirašyti sertifikatai, įteiktos klubo regalijos.

Lietuvoje LIONS judėjimas prasidėjo 1990 m. Šiuo metu į tarptautinę LIONS klubų asociaciją priimti aštuoni klubai: Panevėžio, Šiaulių Telšių, Jurbarko, du Kauno ir du Klaipėdos.

Tarptautinė LIONS klubų asociacija – didžiausia ir aktyviausia organizacija pasaulyje. 182 šalyse yra 43.380 klubų, juose – apie 1,5 mln. narių. Pavadinimas LIONS – tai angliškų žodžių laisvė, intelektas, mūsų tautų saugumas – pirmųjų raidžių santrumpa. O lietuviškai šį santrumpa reiškia LIŪTAI. Beje, organizacijos ženkle pavaizduotos dvi į priešingas puses (praeitį ir ateitį) žvelgiančios liūtų galvos. Pagrindinė ir svarbiausia lionizmo esmė nusakyta šūkiu "Mes tarnaujame" ("Lietuvos aidas" Nr. 100)

Į SCENĄ GYTĮ KVIETĖ KETURIS KARTUS

Pilnutėlėje Čekijos Brno miesto Filharmonijos salėje V.A. Mocarto "Fantaziją d-mol" skambino devynerių metų prienietis Gytis Laukaitis. Sudėtingą kūrinį jis atliko labai tiksliai be jokių gaidų, iš atminties. Klausytojai žavėjosi berniuko mąstymu, filosofišku požiūriu į Mocarto kūrybą. Keturis kartus Gytį kvietė į sceną. Penktą kartą salėje buvo uždegta šviesa: gana, užtenka, vaikas pavargęs...

Gytis Laukaitis, Prienų 3-iosios vidurinės mokyklos antroklas, Prienų meno mokyklos moksleivis, savo amžiaus grupėje tapo Čekijoje vykusio VII tarptautinio pianistų konkurso "Amadeus 98" laureatu. Konkurse dalyvavo daugiau kaip šimtas atlikėjų iš Čekijos, Rusijos, Vokietijos, Lenkijos ir kitų šalių. ("Kauno diena" Nr. 75)

APDOVANOJIMAS

Septyniolikmečiui lietuviui Gediminui Mažintui paskirtas aukso medalis ir diplomai už kūrybinius pasiekimus. Viena iš Niujorko laikraščių pasirodžiusiame staipsnyje žurnalistė cituoja Gedimino menų disciplinos dėstytojos Susan Harbison žodžius: "Per dvidešimt penkerius mano darbo metus tai pats talentingiausias studentas". Gedimino Mažinto darbai jau buvo eksponuoti Salvadora Dali muziejuje ir "Museum of Fine Art" – St. Petersburge, Niujorke, Floridoje, Džordžijoje ir t.t. Straipsnio autorė pažymi, kad berniukas kilęs iš Druskininkų miesto, kur gimė ir augo lietuvių tautos genijus M.K. Čiurlionis. Didesnę Gedimino kūrybos dalį sudaro skulptūros: "P. Čaikovskio paslaptina mirtis", "Mano Čiurlionis", "Sunaikinto teatro atmintis", "Rasputinas ir Diana", "Meistras ir Margarita" ir kt.

Skulptūra "Meilė" skirta Gedimino senelių 50-ųjų aukšinių vestuvių jubiliejui. ("Lietuvos aidas" Nr. 119)

GIRČIAUSIAS PASAULIO TILTAS... IŠBLAIVINTAS

Karalienės Luizos tiltas per Nemuną, vedantis iš Lietuvos į Kaliningrado sritį, buvo vadinamas girčiausiu tiltu pasaulyje. Juo per Panemunės pa-

sienio postą degtinės nešikai per dieną suvaikščio-
davo po dešimt kartų. Kelionė per tiltą tetrunka 15
minučių, o jį perėjus – Sovietų bemuitinėje par-
duotuvėje gerokai pigiau buvo galima prisipirkti
populiariausių gėrimų: degtinė “Petrov”, “Roma-
noff”, “Morozov” ir kitos čia kainavo 8-9 litus, o
Lietuvoje jas galima parduoti po 15-17. “Soviets-
koje šampanskoje” anapus sienos įsigyjama už 8, o
atsinešęs į Lietuvą nesunkiai gausi 11-12 litų.
Litras degtinės “Absoliut”, pirktas už 49 litus, gali
būti parduotas už 52-55 litus. Tad pelnu susivilio-
davo ne vienas. Nešikai su degtinės ir kitų alko-
holinių gėrimų buteliais keliaudavo per sieną ir
pristatydavo prekes vadinamiesiems “bosams”.
Kontrabanda vertėsi ir pensininkai, ir nedirbantys
jaunimas. Jie garantuodavo nelegalų biznį savo
samdytojams, kurie prekybos taškų turėjo visoje
Lietuvoje.

Tačiau dabar ant Karalienės Luizos tilto pės-
čiųjų jau nebesimato. Jų srautas išseko, kai ofi-
cialiai įsigaliojo Vyriausybės nutarimo “Dėl muitų
režimo keleiviams, vykstantiems per Lietuvos
Respublikos valstybės sieną, nustatymo” dalinis
pakeitimas, nurodantis, jog įsivežti kad ir vieną
butelį alkoholinių gėrimų galima tik praleidus
užsienyje ne mažiau kaip parą. Pasai tikrinami pa-
gal rusų spaudus, kur nurodoma tik sienos perėjimo
diena, o ne valanda, tačiau nebeatsiranda netgi
tokių, kurie susiruošę per sieną parai baigiantis,
kad išbuvę ten nors ir pusvalandį, grįžtų jau kitą
dieną. Matyt, butelis degtinės ir trejetas butelių
vyno – pastangų nevertas biznis. (“Lietuvos aidas”
Nr. 65)

PROF. KAZIMIERO BŪGOS LOBIS

Po Pirmojo pasaulinio karo 1920 m. vasarą K.
Būga grįžo iš Rusijos į nepriklausomą Lietuvą ir
parsivežė didžiulį lobį, sveriantį keturis pūdus.
Tose skryniose žvangėjo ne auksas ar sidabras, o
žodyno kortelės. Mat K. Būga, dar mokinys tebū-
damas, jau “sirgo” kalbos dalykais, jo “galva buvo
pramušta Simono Daukanto raštais, kur tiek daug
retų, negirdėtų žodžių”.

K. Būgai teko mokytis caro laikais rusiškoje
mokykloje, kur nevalia buvo ištarti lietuviško
žodžio. Lietuvių kalba buvo niekinama, marinama,

kai kurių lingvistų jau laikoma mirštančia kalba.

K. Būga, aistringas tėvų kalbos įsimylėjęlis
(“Tėvų kalbą pamilęs, pats save užmiršau”), ryžosi
pastatyti tėvų kalbai tokį paminklą, kurio, Horaci-
jaus žodžiais tariant, nei rajos liūtys, nei šėlstan-
čios vėtros neįstengs sugriauti. Toksai paminklas,
tvirtesnis už varį ir Egipto piramides, kalbininko
įsitikinimu, tai didysis daugiatomis lietuvių kalbos
žodynas.

Profesorius, šalia paskaitų Kauno universiteto
humanitarinių mokslų fakultete, visas savo jėgas
skiria žodynui. Visuose Lietuvos kampeliuose,
valsčiuose ir parapijose jis organizuoja žodyno
talkininkų būrius, į tą darbą įtraukdamas mokyto-
jus, mokinius, studentus. Žodynui medžiagos pri-
augo keliskart daugiau nei parsivežė.

Likimas pavydėjo K. Būgai ilgamžiškumo.
Jis mirė brandžiausiuose kaip mokslininkui metuo-
se, teparuošęs pirmutinį plonutį žodyno tomelį su
pratarme, įvadu ir raide A. Jaunas, tik ką įsikūręs
universitetas liko be iškiliausio savo profesoriaus.
Didžiojo žodyno rengimas ir spausdinimas ilgam
nutrūko.

Yra dėl ko džiūgauti šiemet sulaukus jau
XVIII “Lietuvių kalbos žodyno” tomo, skirto rai-
dei V. Beliko tik dvi raidės. Tikėkimės, kad ligi
2000 metų sulauksime paskutinio tomo.

Tai būtų didelė dovana Lietuvai. Tai būtų
Kazimiero Būgos testamentas įvykdymas. (“Kauno
diena” Nr. 109)

EKSPONATAS IŠ DVYLIKAPIRŠTĖS

Tauragės apskrities ligoninės Chirurgijos
skyriaus chirurgo Antano Sakalausko kolekciją pa-
pildė dar vienas eksponatas. Tai stomatologų įran-
kis, vadinamas nervo ekstraktoriumi. Šį metalinį 4
centimetrų ilgio spiralės formos su plastmasine
rankenėle vienam gale įrankį gydytojas A. Saka-
lauskas gastroskopijos būdu pašalina iš vienos
tauragiškės... dvylikapirštės žarnos. Ten įrankis
pateko moters vizito pas stomatologus metu. Apie
10 metų gastroskopiją atliekantis chirurgas A. Sa-
kalauskas prisipažino kolekcionuojąs įdomius sve-
timkūnius, kuriuos pats pašalina iš pacientų kūnų.
Iš dvylikapirštės žarnos ištrauktas į mažytį kamš-
čiatriukį panašus stomatologų įrankis, pasak A. Sa-

kalausko, yra įspūdingiausias nedidelės kolekcijos eksponatas. ("Lietuvos aidas" Nr. 102)

PIRATAI UŽPUOLĖ LIETUVOS LAIVĄ

Indijos vandenyne, maždaug už 40 jūrmylių nuo Tailando uosto Puketo, ginkluoti jūrų piratai užpuolė Lietuvos jūrų laivininkystės motorlaivį "Algirdas", sunkiai sužeidė antrąjį kapitono padėjėją Aurimą Šarachovą, pagrobė visą rastą turtą. ("Dienovidis" Nr. 21)

Pasaulinės jūrų kapitonų asociacijos metinės asamblėjos, vykusios Airijoje, metu buvo perskaityta išsami ataskaita apie plėšimus ir piratavimą vandenynuose nuo 1991 m.

Štai ką byloja statistika: 1991 m. – 107 užpuolimai, 1992 m. – 106, 1993 m. – 103, 1994 m. – 90, 1995 m. – 187, 1996 m. – 227, o pernai – 229 tokie įvykiai. Beje, pernai ir užpernai pirmasis metų ketvirtis per pastarąjį dešimtmetį buvo vienas kruviniausių – laivai užpulti atitinkamai 62 ir 52 kartus.

XX a. piratai nėra tokie žiaurūs kaip jų pirm-takai, tačiau kraujo praliejimo ne visada išvengiama. Štai, pavyzdžiui, pernai pirmą ketvirtį nužudyti 6 jūrininkai, o 1995 m. – 15, 1996 m. – 19 žmonių. Šiemet nužudytųjų kol kas nėra, tačiau iki 27-ojo užpuolimo (per jį nukentėjo "Algirdo" įgula) buvo keturi sužeisti.

Beje, piratai ne visuomet būna ginkluoti! Pavyzdžiui, Afrikos pakrančių čiabuviai, mėginantys iš savo pirogų užsiruopšti į laivą.

26 šių metinių atakų metu tik 6 atvejais piratai turėjo šaunamuosius ginklus. Kitais – dažniausiai peiliai, kirviai ir pan.

Piratai nebūtų piratai, jeigu neimtų jūrininkų įkaitais ir nereikala būtų išpirkos. Šiemet į nelaisvę buvo paimta 50 įgulos narių, pernai per atitinkamą laikotarpį – 95, o užpernai sausio – kovo mėnesiais užregistruoti net 152 įkaitų paėmimo atvejai.

Piratus labiausiai domina krovininiai laivai (ypač gabenantys vertingesnius krovinius kroviniųėse), taip pat tanklaiviai ir žvejybiniai laivai su savo sužvejotu laimikiu. ("Lietuvos aidas" Nr. 103)

AGENTŪRINIS PRANEŠIMAS VALSTYBINIAM KALBOS SAUGUMO DEPARTAMENTUI

SLAPTAI

Informuojame, jog vis dar pasitaiko Įstatymui priešiškų pasakymų, pavyzdžiui:

Atvažiuok pas mus ANT Vekykų!

Tada gyvenau ANT Laisvės alėjos.

Viską nupirkau ir ANT alaus dar liko.

Užėjau ANT juoko – nieko nesitikėjau.

Atsimink ANT visados!..

ANT veido neatrodo sunykęs.

Autobusas pasuko ANT Vilniaus ir nutolo.

Mano anūkas išmoko groti ANT armonikos.

Padaryk ANT greitųjų ko nors užkąsti.

Mokėsi ANT inžinieriaus, bet neišėjo.

– Būk sveikas! – ANT sveikatos!

(Iš gyvosios kalbos užrašė ir "Kauno dienos"

83 Nr. paskelbė Jurgis Kirvelis)

ŠYPSULIAI

– Greičiau paduok mano krepšį su instrumentais, aš turiu vykti pas ligonį, – sako gydytojas gailestingai seseriai. – Jaunas vyras skambino, jei neatvyksiu, jis mirs.

– Ne, daktare, – atsako sesuo, – jis skambino ne jums, o man.

Jaunas vaikiną prašo savo sužadėtinės tėvą leisti jai už jo tekėti:

– Tamstos dukterį karščiausiai myliu. Suminkštinkit savo širdį ir atiduokit ją man.

– Mano širdis niekada nusuminkštės. Aš klausau ne jausmų, o smegenų.

– Tai ar aš galiu laukti tamstos smegenų suminkštėjimo?

– Ar tiesa, kad tu skiriesi su Petru?

– Taip.

– Tokiu atveju galiu rekomenduoti gerą advokatą.

– Ačiū, nereikia. Aš jau turiu simpatišką inžinierių.

Už per greitą važiavimą pakviestas į eismo teismą kunigas. Priėjus jo eilei, teisėjas paklausė, ar jis dar turėtų ką nors pasakyti.

– Taip, – atsakė kunigas. Visi laukiamai sukluso.

– Palaiminti gailestingieji, nes ir jie susilauks gailestingumo.

Salėje pakilo linksmas juokas ir plojimas. Visiems nurimus, teisėjas sako:

– Imu dėmesin visas aplinkybes ir nuo bausmės atleidžiu. Eik ir daugiau nenusidėk.

Teisėjas teismo posėdyje klausia liudytoją:

– Ar tamsta žinai, ką reiškia prisiekti?

– Žinau, – atsako liudytojas. – Tai reiškia, kad reikia sakyti teisybę.

– O jei teisybės nesakai, kas tada atsitinka?

– Tada lengviau laimima byla, – sąžiningai atsako liudytojas.

Senstančią dukterį motina privertė parašyti į laikraštį tokį skelbimą: “Puiki jauna moteris nori susirašinėti su nelaimingu vyru, kuriam namai – pragara”.

Po kiek laiko atėjo laiškas.

– Kas rašo? – klausia motina, tačiau dukterė nenori pasakyti, bet pagaliau priversta pasako:

– Nagi mano tėvas.

– Ar tau ne gėda, Jurgi? Juk tu šiandien mano dukteriai, užuot davęs tris svarus cukraus, pardavei tik du su puse.

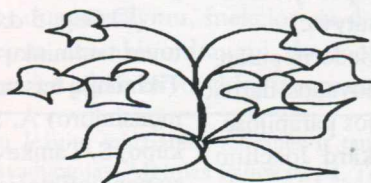
– O, Andriau, man visai ne gėda. Juk, užuot dėjęs svarsčius, aš uždėjau ant svarstyklių tuos tris svarus mėsos, kuriuos pas tave pirkto mano sūnus.

Kino teatrą uždarant, prie kasos prieina vyriškis ir prašo bilieto. Kasininkė jam paaiškina, kad jau vėlu.

– Aš žinau, – sako jis, – bet man bilietas reikalingas tik kaip įrodymas, kur buvau, jeigu žmona paklausa.

– Žinai, vyreli, reikėtų darže pastatyti kokią baidyklę, nes žvirbliai visas uogas nules.

– Nesuprantu, kam reikia tos baidyklės, juk tu pati beveik visą laiką darže sukinėjiesi.

RUMPAI

□ Lietuvos ir Latvijos vyskupai geg. 4 d. susitiko Vilniuje pasidalinti mintimis apie bendrą katalikų būklę šiame regione. Susitikime dalyvavęs apaštalinis nuncijus Baltijos kraštams arkiv. E. J. Ender išreiškė viltį, kad šis susitikimas galėtų būti pirmasis žingsnis, siekiant įsteigti Baltijos kraštų Vyskupų konferenciją.

□ Geg. 24 d. buvo atšventinta M. Marijos Dangun Ėjimo bažnyčia Petrapilyje, Rusijoje. Bažnyčia buvo neseniai atgauta ir atnaujinta. Atšventino europinės Rusijos dalies apaštalinis administratorius arkiv. Tadeusz Kondrusiewicz, Kauno kunigų seminarijos auklėtinis. Ši bažnyčia buvo pastatyta 1870 m., 1929 bolševikų uždaryta, 1995 atgauta.

□ Saleziečių vienuolyne Kauno arkivyskupijos jaunimo centro darbuotojai geg. 8-10 d. surengė seminarą vasaros poilsio stovyklų organizatoriams. Dalyvavo 25 asmenys iš įvairių vietų.

□ Tarptautinės gyvybės dienos proga balandžio 26 d. Kaune buvo surengta konferencija "Ištikimybė Hipokratui". Pradėta šv. Mišiomis Kauno arkikatedroje bazilikoje, posėdžiauta kunigų seminarijoje. Pabrėžtas Šv. Tėvo raginimas atkreipti dėmesį į nusikaltimus prieš negimusią gyvybę. Apie pusantro šimto gydytojų priėmė atnaujintą Hipokrato priesaiką.

□ Vilniaus arkiv. A.J. Bačkis balandžio 10 d. vadovavo Kryžiaus keliams nuo arkikatedros iki Trijų kryžių kalno. Eisenoje dalyvavo labai daug žmonių. Kryžiaus keliai buvo pradėti ir baigti arkivyskupo malda.

□ Tikybos mokytojams seminaras buvo surengtas Velykų atostogų metu Klaipėdoje. Dvasinės pagalbos jaunimui centro iniciatyva.

□ Kun. Jonas Mintaučkis, Kaišiadorių parap. altaristas, mirė balandžio 9 d. Sielovados darbą dirbo įvairiose Kaišiadorių vyskupijos parapijose.

□ Vokietijos Koelno arkiv. kard Joachim Meissner balandžio 13-18 d. lankėsi Lietuvoje jau penktą kartą.

□ Kun. dr. Viktoras Rimšelis MIC, buvęs ilgametis lietuvių marijonų provincijolas ir dabartinis "Draugo" dienraščio moderatorius, geg. 2 d. atšventė kunigystės 55 m. sukaktį.

□ Lietuvos Kankinių parapija Mississauga, Ont, netoli Toronto, Kanadoje, rugsėjo 27 d. paminės parapijos veiklos 70 m. sukaktį. Minėjime dalyvaus vysk. P. Baltakis OFM. Iškilmių progai ruošiamas ir bus išleistas parapijos sukaktuvinis leidinys. Šiuo metu parapijos klebonu yra prel. Jonas Staškus.

□ Kun. Augustinas Simanavičius OFM, Toronto Prisikėlimo parap. klebonas, geg. 9 d. atliko 20 kilometrų žygį, tuo telkdamas aukas parapijos persikėlimo vajui. Buvo surinkta daugiau kaip 25.000 dol.

□ Kun. Antano Saulaičio SJ, kuris užsienio lietuvių tarpe sielovados darbą dirbo 29 m., išleistuvės į Lietuvą buvo birželio 21 d. Šv. Mišios buvo Jaunimo centro sodelyje, o dalyvių pokylis salėje. Kun. A. Saulaitis yra paskirtas Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolu, todėl persikelia nuolatiniam gyvenimui į Lietuvą.

□ Geg. 10 d. Šv. Alfonso lietuvių parapijos bažnyčioje, Baltimorėje, kun. dr. Andrius Narbekovas aukojo paskutiniąsias šv. Mišias. Studijuodamas Vašingtone, jis atvažiuodavo patarnauti baltimoriečiams sielovados reikaluose. Jis, baigęs medicinos mokslus, 6 metus buvęs chirurgu, pasiryžo būti kunigu. Teologijos mokslus gilino Romoje ir Vašingtone, kur įsigijo daktaro laipsnį. Doktorato tema apie eutanaziją. Po šio atsisveikinimo jis jau grįžo į Lietuvą.

□ Geg. 28 d. suėjo 10 m., kai pop. Jonas Paulius II vysk. Vincentą Sladkevičių pakėlė kardinolu. Sukakties išvakarėse su privačiu vizitu kardinolą aplankė Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus. Sveikinimo telegramą atsiuntė Lietuvos Vyskupų konferencija. Taip pat sveikino jį daugelis valdžios pareigūnų, dvasininkų ir pasauliečių.

□ Geg. 5 d. Žemės ūkio rūmuose Kaune Lietuvos tautininkų sąjungos Kauno skyrius paminėjo Tikinčiųjų teisėms ginti komiteto narių kun. (dabar monsinjoro) A. Svarinsko ir kun. (dabar arkivyskupo) S. Tamkevičiaus bolševikinio teismo precesą penkioliktąsias metines.

Juoz. M.

40-asis sukaktuvinis straipsnio konkursas

Siūlome konkursui pasirinkti kurią nors iš šių temų: **1. Kaip prarandamas ir atrandamas tikėjimas.** **2. Kai prarandama ir atrandama tautybė.** **3. Kokie man artimesni kunigai: "tradiciniai" ar "modernistai"?** **4. Mano svajonių vyras/žmona.** **5. Ar kultūringas žmogus ir inteligentas yra sinonimai?** **6. Dabartinio Lietuvos ir išeivijos jaunimo charakteristika.** **7. Ryškiausios komunizmo liekanos Lietuvoje ir kaip jų atsikratyti.**

Konkurse gali dalyvauti ir suaugusieji, ir jaunimas. Jaunimui priklausys tik vidurinių ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Jie būtinai turi pažymėti, kad straipsnis skiriamas jaunimo grupei.

Straipsnio apimtis – apie 6 mašinėlę rašyti puslapiui, jaunimo gali būti trumpesni. Straipsnis pasirašomas slapyvardžiu, į atskirą vokelį (ant kurio užrašomas tik slapyvardis) įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnę voką ir siunčiamas redakcijai šiuo adresu: *Laiškai lietuviams*, 2345 W. 56th St., Chicago, IL 60636, USA. Rašiniai turi pasiekti redakciją iki 1999 m. vasario mėn. 16 dienos. Premijų didumą ir skaičių nustatys Vertinimo komisija.

Pageidaujama rašyti mašinėlę, nesugrūsti eilučių ir palikti šonuose paraštes. Rinkėjai spaustuvėje kartais visai nenori priimti neaiškiai paruoštų rankraščių. Visi premijuoti rašiniai spausdinami. Spausdiname ir nepremijuotus, tikamus šiam žurnalui.

Šio numerio iliustracijų paaiškinimas

Prisimenant tą liūdnąjį birželį, Čikagos Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje buvo suruoša paroda Gedulo ir Vilties tema. Vienas galerijos kambarys buvo paskirtas gedului – išstatyta daug liūdno ano meto fotografijų. Kiti du kambariai skirti vilčiai. Ten buvo daug Lietuvos ir išeivijos vaikų piešinių, nudažytų vilties spalvomis.

Parodos programoje Aldona Jurkutė (viena šios parodos rengėjų) stengėsi sugretinti tą mūsų kankinių liūdesį su vaikų piešiniuose vyraujančia viltimi. Čia pateiksime vieną kitą jos rašinio ištrauką:

“Kai Rusija, pasivadinus SSRS, 1940 m. birželio 15 d. okupavo nepriklausomą Lietuvos valstybę, lietuvių trėmimai buvo didžiausia nelaimė, okupantų atvežta ant raudonžvaigždžių tankų.

... O vaikai piešė Aušrinę žvaigždę, medį, leliją, upę, dangaus begalybę ir sklendantį paukštį jame, parskridusį iš Tremties Šalies, bet neparnešęs žinios, kur teta ar dėdė, kaimynai, pirmoji mokytoja...

Azijoje, Buriat-Mongolijoje, yra lietuvių tremtinių kapinės. Viena paminkle ten yra iškaltas įrašas: ‘Mes esame iš gintaro krašto, iš garbingos gimtinės Lietuvos. Kas išskaitys vargus be rašto, ką iškentėjo didvyriai jos’.

Istorija bejęgė žodžiais išsakyti, ką patyrė, iškentėjo lietuviai, kai maždaug kas dešimtas Lietuvos gyventojas buvo išvežtas ir pasmerktas bado ir Sibiro speigų mirčiai.

... Ir tik vaikai savo piešiniuose visais laikais leido mėlyną dangun aitvarus, šventę šventes, keliavo į svečias šalis, rūpinosi jūros dugno valymu, šnekėjosi su drambliu ir statė jam namą, rūpinosi taika Europoje, džiaugėsi savo šeima, skambino draugui, dovanojo kažkam saulę...

Ir juodžiausią gedulo dieną vaikai piešė vaivorykštę ir sapnavo viltingus sapnus”.

LAIŠKAI LIETUVIAMS–Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius – Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas–Algirdas Paliokas, SJ. Techninė redakcija – Jonas Kuprys ir dr. Jonas Boguta. Administratorė – Marija A. Jurkutė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636–1098 Tel. (773) 737-8400. FAX (773) 737-0486. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata–20 dol., atskiras numeris–2 dol.